

OKUL ÖNCESİ MÜZİK EĞİTİMİNDE ORFF ÖĞRETİSİNİN MÜZİKSEL BECERİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Esin UÇAL

128166

T. C.
Dokuz Eylül Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

128166

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı İçin Öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ

olarak hazırlanmıştır.

İzmir

2003

OKUL ÖNCESİ MÜZİK EĞİTİMİNDE ORFF ÖĞRETİSİNİN MÜZİKSEL BECERİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Esin UÇAL

T. C.
Dokuz Eylül Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Danışman:

Yrd. Doç. Dr. Sermin BİLEN

128166

TC. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANASYON MERKEZİ

Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı İçin Öngördüğü
YÜKSEK LİSANS TEZİ
olarak hazırlanmıştır.

İzmir

2003

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Orff Öğretisinin Müziksel Beceriler Üzerindeki Etkileri” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

08.07.2003

Esin UÇAL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼ę¼'ne

İşbu çalışmada, j¼rimiz tarafından G¼zel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı M¼zik
ğretmenliği Y¼KSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan (Danışman).....
Yrd. Doç. Dr. Sermin Bilen

Üye Prof. H. Tahsin Kılıç

Üye Yrd. Doç. Dr. Vesile Yıldız

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen ğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

15.../10/2003

.....
Prof. Dr. Sedef GİDENER

Enstitü M¼d¼r¼

ÖNSÖZ

Bu araştırma, okul öncesi dönem müzik eğitiminde Orff öğretisinin müziksel işitme ve güzel şarkı söyleyebilme becerileri ile derse ilgi ve katılım üzerindeki etkilerini incelemek amacı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın, okul öncesi dönem müzik etkinliklerine ışık tutacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın gerçekleşmesinde, sağladıkları olanaklar için Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık, Kültür ve Spor Dairesi Başkanlığı'na ve uygulamalar boyunca her konuda anlayış gösteren I ve II no'lu Kreş yöneticilerine, öğretmenlerine ve çalışanlarına; araştırma verilerinin çözümlenmesi aşamasında yol gösteren Yrd. Doç. Dr. Neş'e BAŞER'e, Arş. Gör. Behsat SAVAŞ'a, Öğr. Gör. Ferit Serkan AKDOĞAN'a, Arş. Gör. Güneş YAVUZ'a, çeviri konusundaki yardımlarından dolayı Arş. Gör. Ender BİLGE'ye, araştırmanın her aşamasında yardımlarını esirgemeyen arkadaşım Arş. Gör. Banu ÖZEVİN'e, yalnızca araştırma süresince değil, her zaman yanımda olduğunu hissettiğim Savaş CANAKAY'a ve değerli aileme; araştırma boyunca yardımlarını gördüğüm Yrd. Doç. Dr. Günseli GİRGIN'e ve Yrd. Doç. Dr. Vesile YILDIZ'a, ihtiyacım olan her an desteğini aldığım tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Sermin BİLEN'e ve araştırmayı gerçekleştirmemde aktif rolü olan minik öğrencilerime sonsuz teşekkürler.

Esin UÇAL

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
TABLolar LİSTESİ.....	v
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	vi
ÖZET VE ANAHTAR SÖZCÜKLER.....	vii
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1. Müziğin Bireyin Gelişimindeki Önemi	1
1.1.2. Okul Öncesi Eğitimde Müziğin Önemi	3
1.1.3. 6 Yaş Çocuğunun Genel Gelişim Özellikleri ve Müzik Eğitimi.....	5
1.1.4. Carl Orff'un Sanatçılık Yönü ve Eğitimciliği.....	8
1.1.5. Orff Öğretisi'nin Müzik Eğitimindeki Yeri ve Önemi.....	10
1.1.6. Orff Çalgıları	14
1.1.6.1. Orff Ezgi Çalgıları.....	15
1.1.6.1.1. Ağaç Ezgi Çalgıları	15
1.1.6.1.1.1. Ksilofonlar.....	15
1.1.6.1.2. Metal Ezgi Çalgıları.....	15
1.1.6.1.2.1. Metalofon.....	15
1.1.6.1.2.2. Glockenspiel.....	16
1.1.6.1.2.3. Ses Çubukları.....	17
1.1.6.2. Orff Ritm Çalgıları.....	17
1.1.6.2.1. Ağaç Ritm Çalgıları.....	17
1.1.6.2.1.1. Ritm Çubukları	17
1.1.6.2.1.2. Ritm Kutusu	17
1.1.6.2.1.3. Tapınak Bloğu.....	17
1.1.6.2.1.4. Kastanyet	18
1.1.6.2.1.5. Marakas.....	18
1.1.6.2.1.6. Tır-Tır	18
1.1.6.2.1.7. Cabasa.....	19
1.1.6.2.2. Metal Ritm Çalgıları.....	19
1.1.6.2.2.1. Çelik Üçgen.....	19
1.1.6.2.2.2. Agogo.....	19

1.1.6.2.2.3. Shaker.....	20
1.1.6.2.3. Deri Ritm Çalgıları.....	20
1.1.6.2.3.1. Davul.....	20
1.1.6.2.3.2. Trampet.....	21
1.1.6.2.3.3. El Trampeti.....	21
1.1.6.2.3.4. Tef.....	21
1.2. İlgili Yayın ve Araştırmalar.....	21
1.2.1. Okul Öncesi Dönem İle İlgili Araştırmalar.....	21
1.2.2. Orff Öğretisi İle İlgili Araştırmalar.....	23
1.2.3. Müzik Eğitimi İle İlgili Araştırmalar.....	24
1.3. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	25
1.4. Problem Cümlesi.....	26
1.5. Alt Problemler.....	26
1.6. Sınırlılıklar.....	26
1.7. Sayıtlar.....	26
1.8. Denenceler.....	26
1.9. Tanımlar.....	27
1.9.1. Geleneksel Yaklaşım Dayalı Müzik Öğretimi	27
1.9.2. Orff Öğretisine Dayalı Müzik Öğrenimi	27
2. YÖNTEM.....	28
2.1. Araştırma Modeli.....	28
2.2. Evren ve Örneklem.....	29
2.3. Denel İşlemler.....	30
2.4. Veri Toplama Araçları.....	48
2.4.1. Müziksel İşitme Testi.....	48
2.4.2. Güzel Şarkı Söyleyebilme Becerilerine İlişkin Gözlem Formu.....	49
2.4.3. Görüşme Kayıtları.....	50
2.5. Veri Çözümleme Teknikleri.....	50
3. BULGULAR VE YORUMLAR.....	51
3.1. Müzik Derslerinde Kullanılan Orff Öğretisi ve Geleneksel.....	51
Yaklaşımların Müziksel İşitme Becerileri Üzerindeki Etkileri	
3.2. Müzik Derslerinde Kullanılan Orff Öğretisi ve Geleneksel	53
Yaklaşımların Güzel Şarkı Söyleyebilme Becerileri Üzerindeki Etkileri	
3.3. Orff Öğretisine Dayalı Müzik Dersleriyle İlgili Görüşler.....	55

4. SONUÇLAR, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	61
4.1. Sonuçlar	61
4.2. Tartışma.....	62
4.3. Öneriler.....	63
KAYNAKÇA.....	65
EK:1 “Kral ve Kraliçe’nin Dansı” Öyküsü.....	69
EK:2 “Kahvaltı Masası” Öyküsü.....	70
EK:3 Müziksel İşitme Testinde Kullanılan Materyaller.....	71
EK:4 Müziksel İşitme Testi.....	74
EK:5 Güzel Şarkı Söyleyebilme Becerilerine İlişkin Gözlem Formu.....	76
EK:6 Orff Öğretisine Dayalı Müzik Öğrenimi Uygulamaları İle İlgili.....	77
Çocuklara Yöneltilen Sorular Ve Çocukların Görüşleri	

TABLolar LİSTESİ

	Sayfa no
Tablo 2.1. Araştırma Modeli.....	29
Tablo 3.1 Deney ve Kontrol Gruplarının Sontest Puanlarına Göre Sıra Ortalamaları ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları	51
Tablo 3.2,Deney ve Kontrol Gruplarının Güzel Şarkı Söyleyebilme..... Becerilerine İlişkin Gözlemdaki Başarı Durumlarına Göre Sıra Ortalamaları ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları	54
Tablo 3.3. Çocukların Müzik Dersini Sevme Nedenleri.....	56
Tablo 3.4. Çocukların Müzik Derslerinde Gerçekleştirilen Etkinliklere..... İlişkin Görüşler	57
Tablo 3.5. Çocukların Müzik Derslerinde Uygulanan Geleneksel..... Yaklaşımlarla Orff Öğretisi Arasındaki Farklara İlişkin Görüşleri	58
Tablo 3.6. Çocukların Müzik Dersinde Öğrenilenleri Ders Dışında..... Kullanma Sıklıkları	59
Tablo 3.7. Çocukların Müzik Derslerinde Yapmak İstediklerine İlişkin..... Görüşleri	60

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa no

Şekil 1.1. Ksilofon.....	15
Şekil 1.2. Metalafon.....	16
Şekil 1.3. Glockenspiel.....	16
Şekil 1.4. Tır-Tır.....	18
Şekil 1.5. Cabasa.....	19
Şekil 1.6. Ağaç ve Matal Agogolar.....	20
Şekil 1.7. Shaker.....	20
Şekil 2.1. Kukla Şef.....	38
Şekil 3.1. Grupların Müziksel İşitme Testi Sonuçlarının Çizgi Grafikle.....	52
Karşılaştırılması	
Şekil 3.2. Grupların Müziksel İşitme Testi Sonuçlarının Sütun Grafikle.....	53
Karşılaştırılması	
Şekil 3.3. Grupların Güzel Şarkı Söyleyebilme Becerilerine İlişkin	54
Gözlemdeki Başarı Durumlarına Göre Çizgi Grafikle Karşılaştırılması	
Şekil 3.4. Grupların Güzel Şarkı Söyleyebilme Becerilerine İlişkin.....	55
Gözlemdeki Başarı Durumlarına Göre Sütun Grafikle Karşılaştırılması	

ÖZET

Bu araştırma, Orff öğretisinin, öğrencilerin müziksel işitme ve güzel şarkı söyleyebilme becerilerinin gelişmesi, müzik dersine olan ilgi ve katılımları üzerindeki etkilerini, geleneksel yaklaşım ile karşılaştırmalı olarak incelemek amacı ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırma, okul öncesi dönem 6 yaş grubundan oluşan iki grup üzerinde yapılmıştır. Gruplardan birinde Orff öğretilisine dayalı müzik öğrenimi, diğerinde ise geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretimi uygulanmıştır.

Araştırmanın verileri, deney sürecinden sonra uygulanan test, gözlem ve görüşmeler ile toplanmıştır.

Araştırmanın başlıca sonuçları şunlardır:

1. Orff öğretilisine dayalı müzik öğrenimi, geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretilimine göre müziksel işitme becerileri üzerinde daha etkilidir.
2. Orff öğretilisine dayalı müzik öğrenimi, geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretilimine göre güzel şarkı söyleyebilme becerileri üzerinde daha etkilidir.
3. Orff öğretilisine dayalı müzik öğrenimi, derse ilgi ve katılımı artırmaktadır.

Anahtar kelimeler:

1. Okul Öncesi Eğitim
2. Müzik Eğitimi
3. Orff Öğretilisi

İngilizce Anahtar Kelimeler

1. Preschool Education
2. Music Education
3. Orff Schulwerk

SUMMARY

The purpose of the present research is to investigate effects of Orff Schulwerk on musical hearing skills, singing properly, interest and involvement.

Subjects included 6 aged of preschool children. There are groups which were included in the research were randomly assigned to one of the two conditions (a) Orff Schulwerk, (b) traditional method.

Post measures were collected scale, field notes, interview techniques.

Major results of the research are;

1. Subjects in Orff Schulwerk condition outperformed subjects in traditional method on musical learning skills.
2. Orff Schulwerk is more effective than traditional method on singing properly.
3. Orff Schulwerk is promoted interest and involvement.

BÖLÜM I

GİRİŞ

1. 1. Problem Durumu

1. 1. 1. Müziğin Bireyin Gelişimindeki Önemi

Müzik, bireyin doğumundan ölümüne kadar yaşamın her evresinde varolan bir olgudur. Daha anne karnında iken, annenin bedensel ritmini dinleyerek gelişen bebek, dünyaya geldikten sonra da annenin söylediği ninnileri dinlemeye başlamaktadır. Yaşamının her anında müzikle iç içe yaşayan birey, yaşama veda ederken de ağıtlarla ya da cenaze marşı ile uğurlanmaktadır.

Hızla değişen çağa ayak uydurabilmek için özgür iradeye sahip, düşüncelerini rahatlıkla ifade edebilen, problemler karşısında çok çeşitli çözüm önerileri getirebilen, yenilikçi bireylerin yetişmesi gerekmektedir. Bu da her bireyin doğarken beraberinde getirdiği yaratıcılık özelliğinin geliştirilmesi ile mümkündür. Müzik, yaratıcı etkinlik çalışmaları için bize önemli ipuçları sunmaktadır. Bireyin duygu ve düşüncelerini ifade etmesinde, kişiliğini ve yeteneklerini daha derinlemesine tanıyıp geliştirmesinde, iyiye ve güzele yönelmesinde müziğin etkisi yadsınmaz bir gerçektir.

İlginç bir araştırmada, iyileşmekte olan şizofrenlere, yaratıcı düşünce testleri uygulanmıştır. Test sonuçlarına göre şizofren deneklerde, son derece zayıf bir hayal gücü, dar ve katı bir düşünce tarzı (inflexibility), orijinalliğin bulunmaması, yeni problemlere ve yeni durumlara karşı hiçbir tepkinin verilmemesi gibi özellikler ortaya çıkmıştır. Şizofrenler ve stresler karşısında çöküntüye uğrayan bireyler, yaratıcılıkları ve hayal güçleri en zayıf olan ya da hiç olmayan grubu oluşturmaktadır. Belki de bu bireyler, zaten hiç yaratıcılıkları olmadığı için hayatın zorlukları karşısında çöküntüye uğramaktadırlar (<http://koryurek.tripod.com/YARATICILIK.htm>).

Bireylerin birbiriyle iletişim kurmasında sözcüklerin ötesinde ikinci bir dil vardır ki, o da müziktir. Tarihin her döneminde insanlar duyguların ifadesinde en temel araç olarak müziği kullanmışlardır (Khan, 1994: 43). Toplumsal bir varlık olan bireyin çevresiyle

etkileşim içinde olmasında en önemli etmenlerden biri olan müzik aracılığı ile farklı kültürlerin birbirlerini tanıması ve bu yolla bir iletişim kurması sağlanmaktadır.

Müziğin hayvanlar, bitkiler ve insanlar üzerindeki etkisi birçok araştırmaya konu olmuş ve müziğin iyileştirici etkisi olduğu birçok araştırmacı tarafından savunulan bir konu olmuştur. Konsantrasyon sağlanmasında da kullanılan müziğin bireyin ruhsal gelişimi üzerindeki etkisi de önemlidir. Müzik, bireyin ruhsal ve fiziksel açıdan rahatlamasını, bunun yanında ruhun zenginleşmesini sağlamaktadır. Bireyin hoşgörüyü, iyiliğe, dostluğa, sevgiye yaklaşmasında müziğin önemli payı bulunmaktadır. Müziğin yalnızca bir eğlence aracı olmadığını ve insan fizyolojisi üzerinde etkileri olduğunun fark edilmesi, birçok bilimsel araştırmaya zemin hazırlamıştır.

Hurwitz, Wolf, Bortnicle ve Kokos adlı dört psikolog, müziğin okuma performansını artırıp artırmadığını araştırmak için, haftanın beş günü müzik ile ilgili dersler verilen birinci grup ile bu tip derslerin verilmediği ikinci grubu bir yıl sonra karşılaştırmışlardır. Çıkan sonuçlarda, ders alan grubun başarısının % 88, ders almayan grubun başarısının % 72 olduğu görülmüştür. Bu % 16'lık farka göre müzik, öğrenme yetisini artırmaktadır (Akcan, <http://www.sizinti.com.tr/konular/00/mayis/muzik.html>).

Pennsylvania, Meadville'de bulunan Akıl-Vücut Sağlığı Merkezi'nden nörolog Barry Bittman son yıllarda yürüttüğü bir araştırmada, 10 kişiden oluşan bir gruba, arka planda çalınan müziğe uygun bir şekilde bir saat boyunca davul çaldırılmış ve daha sonra davul çalanların kan örneklerini incelemiştir. İnceleme sonunda hem kanserli hücreleri, hem de virüs taşıyan hücreleri ortadan kaldıran "doğuştan katil hücre" adlı bağışıklık hücre düzeyinin yükseldiği görülmüş, ancak sessiz bir ortamda kitap okuyan kontrol grubunda böyle bir değişiklik saptanmamıştır.

New York City Albert Einstein Tıp Fakültesi'nden sinirbilimci Renato Rozental, konuşma yetisini yitiren felçli hastalarını müzikle tedavi etmekte ve bu hastaların konuşmakta güçlük çektikleri halde şarkı söyleyerek kendilerini ifade edebildiklerini belirtmektedir (http://www.beethovenlives.net/Muzik_esliginde_yasam_daha_guzel.htm).

Londralı bilim adamları, müzik tedavisinin, bir beyin hastalığı olan demansta kullanımı ile ilgili bir çalışma yürütmektedirler. Bu tedavide, profesyonel müzisyenler ve enstrüman çalmayı bilen hastalar müzik icra etmektedirler. Oniki hafta süren çalışmanın ilk sekiz haftasında tedavi uygulanmakta, sonraki dört hafta beklenerek hayat kalitesi ve iletişim ölçülmektedir. Böylece müziğin etkisinin kalıcı olup olmadığını araştıran nöropskiyatri uzmanlarına göre, müzik tedavisi, demansın ilerlemesini geciktirmektedir http://www.literaturtr.com/litweb/literatur/mak_goster.php?makno=428).

Bireyin sosyal ve kişisel yönden gelişmesi, kendini gerçekleştirme, bireyin yaşamının estetiksel zenginleşmesiyle yakından ilgilidir. Estetiksel zenginlik, bireyin sanatsal olarak eğitilmesini gerektirir (Bilen vd., 2003: 1). Müziğin ise zihni çalıştırıp daha zeki, daha başarılı ve sosyal iletişimi güçlü, duyarlı, estetiksel yönden zengin bireyler yetişmesinde büyük oranda etkisi olduğu açıktır. Günümüzde sağlıklı, dengeli, üretken, uyumlu, kendine güvenen, çağdaş, yaratıcı bireylerin yetişmesi, ancak bireyin gelişiminde önemli derecede yer tutan müziğin, doğru eğitim yaklaşımlarıyla sunulması ile mümkündür.

Büyük düşünür Eflatun'un da belirttiği gibi, "Müzik, terbiyenin esaslı vasıtasıdır ve müzik bir eğlence aracı değil, bir güzellik ve iyilik eğitim aracıdır." (Toksoy, <http://www.musikionline.com/bolumler/makaleler/makale004.html>).

1. 1. 2. Okul Öncesi Eğitimde Müziğin Önemi

Okul öncesi çağları çocuğun duyuşsal, bilişsel, fiziksel, sosyal gelişiminin ilk basamaklarını kapsayan ve kişilik temellerinin atıldığı dönemdir. Bu nedenle bu dönemde çocuğun duyuşsal, bilişsel, fiziksel ve sosyal gelişimine katkıda bulunmak ve çocuğun yeteneklerini ortaya çıkarmak için bilinçli ve iyi planlanmış bir okul öncesi eğitimi gereklidir. Bu dönemde verilen eğitim, çocuğun ileri yaşlarda sağlıklı bir kişilik geliştirmesi açısından önemlidir.

Çocuk, doğduğu andan itibaren her cismi, dokunarak ve ağızına alarak tanımaya çalışmaktadır. Tüm duyu organlarını kullanarak dünyaya ayak uydurmaya çalışan bebeğe, doğduğu günden başlayarak, hatta anne karnındayken düzenli olarak müzik dinletildiğinde bebeğin ruhsal olarak rahatlama, sakinleşmesi, fiziksel olarak gevşemesi sağlanmaktadır. Bu yolla çocuğun iyiyi ve kötüyü, güzeli ve çirkini sorgulaması, seçici olması da sağlanmış olmaktadır.

Çocuk, bedeni geliştikçe tüm kaslarını kullanarak çevresini araştırmakta ve tanımaktadır. Okul öncesi dönemde çalınması kolay çalgıları (Orff çalgıları gibi) çalmayı deneyen çocuklarda, tüm kaslar birbiriyle eşgüdüm içerisinde çalışmayı öğrenmektedir. Bunun yanında, çalgıdan ses çıkarmayı başarabildiğini gören çocuğun kendine olan özgüveni sağlanmakta ya da artmaktadır.

Türkiye'de müziğin zekâ üzerine etkilerini araştıran M. S. Ü. Devlet Konservatuarı profesörü Filiz Ali, küçük yaşlarda çalgı çalmaya başlayarak beynin birden fazla bölgesinin çalışmasının; çok yönlü düşünmeyi, bağlantılar kurmayı sağlayacağını ve beynin kullanımını geliştireceğini belirtmiştir. Filiz Ali'ye göre müzik eğitimi için çocuğun mutlaka müziğe yeteneği olması gerekmekte, çok yetenekli olmasa da çocuklara biraz müzik öğretmek; onların zekâsını, algılamasını, öğrenme kapasitesini, koordinasyon kurmasını ve yaratıcılığını geliştirmektedir

(Akverdi, http://okuloncesi.bz.tc/yazilarimiz/muzik_ve_zeka.htm).

Okul öncesi dönemde müzik, çocuğun en önemli özelliklerinden biri olan yaratıcılığının geliştirilmesine temel oluşturmaktadır. Çocuklar hayali oyunlar, öyküler ve kişiler, sıra dışı resimler üretmekten zevk alırlar. Çocuğun doğuştan itibaren taşıdığı bu yaratıcılık özellikleri, müzikle gelişmekte ve gözle görünür bir hal almaktadır. Müziğin drama, oyun, dans ve doğaçlama gibi yaratıcı etkinliklerle birlikte kullanılmasıyla çocuğun kendini ifade etmesi, grup içinde sosyalleşmesi, özgüven kazanması ve sanatsal yaratıcılığının artması sağlanabilmektedir.

Müzik, ritm ve dil, ayrılmaz bir bütündür. Okul öncesi eğitimde iyi hazırlanmış bir müzik eğitimi programının, çocuğun anadilinin gelişmesinde etkisi büyüktür.

Çocuk, çevresinde konuşulanları anlamadığında rahatsızlık duyar, toplum huzurunu bozar, kalabalık ortamlarda bulunmak istemez. Konuşma yetersizliğinin doğal sonuçları olan tüm bu davranışlar; tekerlemeler, sayışmalar, çocuk şarkıları aracılığıyla önlenebilmektedir. Çocuğun bu tür şarkıları söylerken sözcükleri anlaşılır söylemesi konusunda yönlendirilmesi, dil gelişimini olumlu yönde etkilemektedir (Erkunt, 1996: 7).

Çocuğu sıkmadan, zorlamadan, oyunlaştırarak söylenen tekerlemeler, sayışmalar, şarkılar çocuğun kelime dağarcığını zenginleştirmesinin yanında, dil çabukluğu kazanmasını

sağlamakta, düzgün ve anlamlı cümleler kurmasına yardımcı olmaktadır. Ritmik ve ezgisel doğaçlamalara eklenen anlamlı ya da anlamsız sözcükler dil çabukluğu sağlanmasında, söylenen şarkılara yeni sözler bulma çalışmaları ise yaratıcılığın gelişmesinde etkili olmaktadır.

Çocuklar resim yaparak, müzik dinleyerek, şarkı söyleyerek, bir çalgı çalarak; yani yaratıcılık özelliği taşıyan etkinliklerle kendilerini ifade etme olanağı bulurlar. Böylece ayırt edebilme yetileri artar, ayrıntılara ait bellekleri kuvvetlenir, deneyimleri daha iyi kavrar, düşüncelerine düzen ve yön verirler (Hakbilen, <http://www.altintop.org/Bulten/nilu3.htm>).

Okul öncesi eğitim almış ve almayan çocuklar üzerinde yapılan bir araştırmada dikte ve ses hataları, cinsiyet değişkenine göre incelenmiş; Marianne Frostig Görsel Algı Testi ve Arnold Gesell Gelişim Testi uygulanmıştır. Okul öncesi eğitim alanların, almayanlara oranla daha yüksek puan aldıkları görülmüştür (Enginoğlu vd., <http://resimegitimi.www3.50megs.com/d1.htm>).

Görüldüğü ki, eğitimin ilk basamağını oluşturan okul öncesi eğitimi, tüm kişilik temellerinin atıldığı dönemi kapsamı açısından önem taşımaktadır. Gelecekteki yaşantılarında mutlu ve başarılı bireyler yetişmesi için okul öncesi dönem çocuklarına sağlıklı ve doğru bir müzik yaşantısı sunmak gerekmektedir. Okul öncesi dönem müzik eğitimi programları, bu dönemde ihtiyaç duyulan tüm gereksinimlere karşılık verecek şekilde planlanmalıdır.

1. 1. 3. 6 Yaş Çocuğunun Genel Gelişim Özellikleri ve Müzik Eğitimi

Okul öncesi dönem olarak adlandırılan dönem, çocuğun fiziksel ve ruhsal açıdan gelişiminin en hızlı olduğu dönemdir. Bu gelişim evreleri her çocukta aynı oranda değildir. Her çocuğun gelişim evresi, kendine özgü bir süreç izlemektedir. Burada 6 yaş çocuğunun genel gelişim özellikleri, müzik eğitimi ile ilişkilendirilerek ele alınmaktadır.

Doğumdan sonraki ilk yıllarda bebek, çok hızlı bir büyüme içindedir. 2 yaşından sonra büyüme hızı yavaşlamaktadır. 1-2 yaş arasında boy uzaması ortalama olarak yılda 12 cm, 2-3 yaş arasında ise 8 cm. civarındadır. 3-6 yaş döneminde yıllık ortalama boy uzaması 6-8 cm. arasındadır. 4 yaşına gelen bir çocuk, doğumdaki boyunun yaklaşık iki katına ulaşmıştır. 4 yaşından sonra, boy uzamasında bir yavaşlama görülmektedir. Kız çocuklar kemik gelişimi

bakımından erkek çocuklardan bir yıl ileridedir. 3-6 yaşlarında kemikler tam olarak sertleşmemiştir. Bu nedenle yanlış duruş ve travma durumlarında kemiklerin biçimi kolaylıkla bozulabilmektedir. (Kırbaş, <http://www.ogretmenlersitesi.com/yazi/arsiv/diger13.htm>).

Bu dönemde sinir sistemi, gelişimini büyük ölçüde tamamlamaktadır. İki yaşındaki çocuğun beyninin ağırlığı, yetişkin beyin ağırlığının %75'i iken; 5 yaşında %90'a ulaşır. (Kırbaş, <http://www.ogretmenlersitesi.com/yazi/arsiv/diger13.htm>, Senemoğlu, 1997: 33).

4-6 yaş arasındaki çocuk, her şeyi öğrenme isteği içindedir. Bunun nedenlerinden biri geçekten öğrenme isteği ve merak, diğeri de dikkat çekme isteğidir. Merak ve öğrenme isteği zihinsel gelişim ile, dikkat çekme isteği ise toplumsal gelişim ile ilgilidir.

Bu yaş çocuğu çok hareketlidir ve her yerde hoplayıp zıplayarak oyun oynayabilir. 6 yaş okulla tanışma yaşı olmasına rağmen bu yaşta oyun çok önemlidir. Çocuk oynadığı her oyunda kendini ifade etme imkanı bulmakta, edindiği deneyimleri oyun içinde kullanmaktadır. Sevgisini, nefretini, mutluluğunu, üzüntüsünü, öfkesini ve her türlü düşüncesini oynadığı oyunlarda sergilemektedir. Grup içinde arkadaşlarıyla uyumlu ve kurallara uyarak oyun oynayabilen 6 yaş çocuğu, oyun içindeki çatışmalara çözüm önerileri getirebilmektedir. Bu nedenle bu dönemde verilen müzik eğitiminin oyun içinde sunulmasının, çocuğun sosyalleşmesi ve özgüven kazanması açısından önemi büyüktür.

Bebeklikten itibaren müzikle birlikte dans eden çocuk, 3-4 yaşlarında müziğin ritmine uygun tempo tutmakta ve müziğin ritmine uygun dans etmektedir. Büyük kaslarını daha etkili olarak kullanabilen 6 yaş çocuğu, daha kolay denge bulmakta ve dengeli olarak sıçrayıp atlamaktadır. Bu yaşta çocuk tek ayak üzerinde dengeli durabilmekte ve tek ayak üzerinde sıçrayarak belli bir mesafeyi gidebilmektedir (Canay, 1999: 54). Sakin ve hareketsiz durmaktan hoşlanmayan 6 yaş çocukları ile yapılan müzik derslerinde müzikli danslara yer verilmesi, çocukların müzik dersinden daha fazla zevk almalarını sağlayarak bu derse olan ilgi ve katılımlarını artırmaktadır.

Küçük kas becerileri, önceki döneme göre daha gelişmiş olduğu için, müzik derslerinde çocuklara çalması kolay çalgılar verilerek, küçük yönlendirmelerle bu çalgıları çalmaları sağlanabilir. Çalgısından ses çıkarabildiğini ve bu seslerin öğretmeni tarafından beğenildiğini gören çocuk, başarılı ve yetenekli olduğunu hissedecek ve kendiyi gurur

duyacaktır. Bu yaştaki çocuk aldığı sorumlulukları yerine getirebileceğinden (Canay, 1999: 78), oluşturulan çalgı gruplarına lider olma görevi verilerek, çocuğun liderlik duygusunun gelişimine katkıda bulunulmuş olunacaktır.

Canay (1999: 80), 6 yaş çocuğunun estetik ve yaratıcılık duygusunun gelişim düzeyine bağlı olarak, bir önceki döneme göre özgün eserler meydana getirdiğini belirtmiştir. Bu düşünceden hareketle müzik derslerinde çocukları özgür bırakmak, çalgı çalma ve dans etme etkinliklerinde yaratıcılıklarını kullanabilmeleri için çocukları isteklendirmek ve yönlendirmek, ortaya koydukları her özgün çalışmanın güzel olduğunu belirtmek yerinde olacaktır.

6 yaş çocuğunun sözcük dağarcığı gelişmiş, cümle yapıları düzelmiştir. 6 yaş çocuğu yeni sözcükler öğrenmeye ve öğrendikleri her yeni sözcüğün ne anlama geldiğini anlamaya isteklidirler. Bu nedenle müzik derslerinde araç olarak kullanılan her şarkının çocukların anadil gelişimine katkıda bulunması yönünde yapılan çalışmaların yanı sıra bilinmeyen sözcüklerin anlamları ve nasıl söylenmesi gerektiği açıklanmalıdır. Bu yaştaki çocukların dil çabukluğu kazanmaları için tekerlemeler araç olarak kullanılabilir, anlamlı ya da anlamsız sözcükler arka arkaya hızla söylenerek çocukların hoşlanacağı oyunlar oynanabilir.

4-5 yaşlarındaki çocuk, sınıflamalar yapabilecek duruma gelmektedir. Kedi ve köpeği hayvanlar sınıfına koymakta, oyuncaklarını bebekler ve toplar olarak sınıflandırmaktadır (Öz, 1997: 53). 6 yaşında bu yetisi artan çocuklara, ritm çalgılarından oluşturulacak orkestra için çalgıların gruplandırılması aşamasında düşünceleri sorularak, çalgıların hangi maddeden yapıldığını düşünmeleri ve buna göre gruplandırmaları istenebilir.

6 yaş çocuğunun soyut kavramlara ilişkin düşünme yeteneği önceki yaşlarına göre daha gelişmiştir. Bu nedenle seslerin incelik ve kalınlıklarının, ince-kalın sözcüklerinin asıl anlamlarından farklı bir anlam taşıdığı anlatılabilir. Bunun için ince ya da kalın sesi bulmaya yönelik, çocukların aktif olarak katıldıkları etkinlikler gerçekleştirilmelidir.

Çocuklar, sadece doğuştan getirdikleri gelişim özellikleri doğrultusunda gelişimlerini sürdürmemektedirler. Yaşadıkları çevre, çocukların gelişimini olumlu ya da olumsuz etkileyebilmektedir. Bu nedenle, aynı yaştaki çocuklar her zaman aynı oranda gelişimlerini tamamlamayıp, bireysel farklılıklar göstermektedirler. Kendine güvenen ve yaratıcı

bireylerin yetişmesi için, okul öncesi eğitimcilerinin, bireye özgü eğitim ve öğretim yaklaşımları kullanmaları gerekmektedir. Çünkü her çocuğun gelişiminin farklı sürelerde tamamlanacağı, her çocuğun bir birey olduğu ve duygularının olduğu, her çocuğun yeteneklerinin farklı düzeylerde olduğu bir gerçektir.

1. 1. 4. Carl Orff'un Sanatçılık Yönü ve Eğitimciliği

Carl Orff, 10 Temmuz 1895 tarihinde, müzik yeteneğini her zaman destekleyen Münih'li bir asker ailesinin çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. 1914 yılına kadar Münih Akademisi'nde müzik eğitimi alan Carl Orff, ilk müzik denemelerinde Richard Strauss, Claude Debussy ve Maurice Maeterlink'in müziğinden büyük ölçüde etkilenmiştir.

Carl Orff, mesleğinin ilk yıllarında eserlerini geleneksel formlarda yazmış, daha sonraları bir Baviera manastırında bulunmuş olan XIII. yüzyıl şiirleri üzerine kurulu "Carmina Burana" isimli başyapıtında da açıkça görüldüğü gibi çoğunlukla ritim ve yalın bir armoniye dayalı bir stil benimsemiştir (Say, 4. Cilt: 998).

1915-1919 yılları arasındaki savaşta aldığı görev nedeniyle Carl Orff, çalışmalarına kısa bir ara vermek zorunda kalmıştır. Orff, 1917'de Munich Kammerspiele'de, 1918 ve 1919'da Mannheim ile Darmstadt'daki tiyatrolarda orkestra şefi, korrepitör ve yönetici olarak çalışmıştır. Münih'e döndükten sonra 1921- 1922 yıllarında ünlü besteci Heinrich Keminsky'den kompozisyon dersleri almıştır (Saydam, 1997: 198). Curt Sachs'ın önerisiyle Monteverdi'nin tiyatral çalışmalarının farkına varan Orff'un 1924'te Orpheus'la başlayan Monteverdi denemeleri, Monteverdi'nin Alman sahnelerine yeniden dönüşü açısından çok önemli olmuştur.

Monteverdi çalışmaları, Orff'un müzikli tiyatrodaki kendi müzik dilini ve kendi müziksel düşüncelerini şekillendirmiştir. Orff, 1924'te elemental müzik eğitimi ile ilgili planlarını yerine getirmek için müzik ve dans pedagoğu Dorothee Günther'le birlikte Münih'te bir jimnastik, müzik ve dans okulu olan Günther Okulu'nu kurmuştur (Jans, <http://www.orff-zentrum.de/engl/index.htm>).

Günther Okulu'nda yirmi kadar bayan dans öğrencisi, öncelikle ritmik duygunun gelişimi üzerinde çalıştırılmıştır. Bu okulda müzik, dans ve jimnastik birlikte kullanılmıştır. Dorothee Günther'in dans derslerinde Carl Orff , davul kullanarak dans öğrencilerine eşlik

etmiştir. Orff bu okulda, vürmalı çalgıları kullanarak kendi müzik öğretimi yaklaşımını yaratmıştır. Çalışmalarına Dorothee Günther'le başlayan Orff, Günther Okulu'nda tanıştığı büyük bir dansçı ve jimnastikçi olan Mary Wigman'la çalışmalarına devam etmiş, Wigman'ın bale ayakkabısı giymeden dans edişini hayranlıkla izlemiştir.

Okulun açılması ile birlikte Orff, müzik eğitiminde arayışlara başlamış, çocuklar için en basit çalgılama biçiminin vürmalı çalgılarla gerçekleştirilebileceğine ve müzik eğitiminde başlangıç olarak vürmalı çalgıların kullanılabilmesine karar vermiştir (Altın Klasikler, 2000: 263).

Amacı, ritm ögesinden yola çıkarak doğaçlamayı geliştirmek olan Günther Okulu'nda, dansçı olarak doğan ve hayatı boyunca bütün hücreleriyle dansa kendini adanmış olan dansçı Maya Lex ve müzikte olduğu kadar dansda da doğal yetenek olan Gunild Keetman da eğitim almıştır. Sonraki yıllarda Carl Orff, Gunild Keetman ile birlikte çalışmalarını sürdürmüştür (Ekici, T. 1998: 7).

1945'te Günther Okulu savaş nedeniyle bombalanmış ve böylece bu okuldaki çalışmalar sona ermiştir.

1948 yılında Orff, Bavyera Okul Radyosu'ndan gelen teklif üzerine, Gunild Keetman ile birlikte, okul radyosu için çocuk programları hazırlamış ve yayınlamıştır. Carl Orff, radyo programları aracılığıyla kendi düşüncelerine bir yön vermiş ve pedagojik temelli öğretisini oluşturmuştur. Orff ve Keetman, radyo programları için hazırlanan çocuk şarkılarını bir araya getirerek elementer bir müzik oluşturmuş ve eski çocuk şarkılarından yola çıkarak beş ciltlik bir kitap hazırlamışlardır. (Gassner ve Thomas, 1994: 9-22).

Carl Orff ve Gunild Keetman 1950 ve 1954 yılları arasında, beş ciltten oluşan "Music For Children" isimli kitabı yazmışlardır. Bu çalışma, bir model olarak alınıp derste sunulduğunda öğrencileri ve öğretmenlerini oyuna davet eden metinler, şarkılar ve enstrümantal parçaları içermektedir. (http://home.munich.netsurf.de/orff/start_e.html).

Bavyera Radyosu'nda çocuklarla yapılan çalışmaların bir sonucu olan "Music For Children" kitabının birinci cildi 1950'de basılmıştır. 1954 yılına kadar basımları tamamlanan

diğer dört ciltte şiirler, enstrümantal parçalar, koro şarkıları ve hatta Aziz Franziskus'a övgü ve Goethe'nin Faust'undan bölümler bulunmaktadır (Jungmair, 2003: 19).

Carl Orff, geleneksel ve etnik müzikten yola çıkarak, dinleyici üzerinde büyük etki bırakan birçok eser yaratmıştır. Tiyatro yönetmenliğinden gelen deneyimle eserlerini tiyatral bir üslupla yazan Orff'un bütün bestelerinde müzik, dil, tiyatro ve dans öğeleri yer almıştır. Romalı şair Catullus'un bir şiiri üzerine bestelediği Catulli Carmina (1943), XIII. yüzyıl şiirleri üzerine kurulu Carmina Burana (1936), Trionfo di Afrodite (Afrodit'in Zaferi, 1953), Der Mond (Ay, 1940-1941), Die Kluge (Akıllı Kız, 1940-1941), Bernaulu Kız (1947), Antigonea (1949), Astutuli (1952), İsa'nın Yeniden Dirilişi (1956), Tiran Oidipus (1959), Mucize Bebeğin Doğuşu (1960), Yakarışlar (1940) eserlerinden bazılarıdır.

Münih Devlet Yüksek Müzik Okulu'nda kompozisyon öğretmenliği görevini sürdüren Orff'a 1955 yılında Tübingen Üniversitesi tarafından "Fahri Doktor" ünvanı, 1956 yılında Fransa Hükümeti tarafından "Pour la Mérite" (Barış) nişanı verilmiştir. Büyük bir besteci ve eğitimci olan Carl Orff, 29 Mart 1982 tarihinde yaşama veda etmiştir.

1. 1. 5. Orff Öğretisi'nin Müzik Eğitimindeki Yeri ve Önemi

Orff Öğretisi, müziksel anlatımın bütün yönlerini içeren bir müzik eğitimi yaklaşımıdır. Bu yaklaşımda ritm, ezgi, form, armoni ve ses tınlarının öğretiminde dil, şarkı, hareket ve çalgılar araç olarak kullanılmaktadır. Orff Öğretisi, çocuğun müziği okumadan ve yazmadan önce, ritm ile melodiyi hissedebilmesi ve yaratabilmesi gerektiği düşüncesi üzerine kurulmuştur. Çünkü çocuklar, okuma ve yazmayı öğrenmeden önce konuşmayı öğrenmektedirler (Jeter, <http://www.musicstaff.com/lounge/article5.asp>).

Doğaçlama ve yaratıcılık, Orff Öğretisinin merkezini oluşturmuştur. Orff, ritm için vücut seslerinin ve jestlerinin üzerinde durmuş, her zaman önemini vurgulamıştır. Öncelikle insan sesini ve en doğal çalgıları kullanmıştır. Her çeşit boy, şekil ve sesteki davula büyük önem vermiştir (Jeter, <http://www.musicstaff.com/lounge/article5.asp>). Orff Öğretisinde ritm çalgılarının önemli yerinin olmasının nedenlerinden biri, bu çalgıların doğaçlamaya ve yaratıcılığa olanak tanımalarıdır. Her türlü çalışmada ritm çalgıları, eşlik çalgısı olarak kullanılabilmekte ve her yaş grubu tarafından rahatlıkla çalınabilmektedir.

Çocukların, doğuştan gelen müziksel yetenekleri; akordlanmış ya da akordlanmamış vurmali çalgılar, hareket, oyunlar, şarkı söyleme, ritmik araştırma ve drama aracılığı ile geliştirilebilmekte ve başarıya ulaşabilmektedir (Jeter, <http://www.musicstaff.com/lounge/article5.asp>). Doğaçlama, şarkı söyleme ve dans etkinliklerinde kullanılan Orff çalgıları, müziksel becerilerin gelişmesinde araç olarak kullanılması açısından çocuklar için çok uygundur (Labuta ve Smith,1997: 114).

Çocukların, içlerinde barındırdıkları düşsel bir dünya bulunmakta ve çocuklar bu dünyayı, oynadıkları her türlü oyunda dışa vurmaktadırlar. Düşsel dünyalarındaki karakterler, oyunlarında vücut bulup canlanırlar. Çocuklar; tüm kızgınlıklarını, mutluluklarını, üzüntülerini, heyecanlarını, kısaca her türlü düşüncelerini oyunlarında sergilerler. Müzik eğitiminin oyunla iç içe geçmesiyle, tüm duygu ve düşüncelerin müziksel anlatımı sağlanmaktadır.

Müzik, her yaşta bir anlatım biçimidir. Özellikle duyguların çok yoğun yaşandığı, elbisesi yırtılan bir bebek için saatlerce ağlandığı, bir sihirbaza saatlerce güllünebildiği çocukluk döneminde müziksel anlatıma büyük önem verilmelidir. Orff Öğretisi, çocuğu özgür kılıp, doğaçlamasına imkan tanımakta; çocuğun kendi ritmini bulmasına, kendi müziğini yaratmasına ve kendini kendi ritim ve müziğiyle anlatmasına olanak sağlamaktadır.

Orff Öğretisinde çocuk, kendini anlatmaya kendini tanımayla başlar. Öncelikle bulunduğu mekanı tanımaya, mekanın ona ne kadar imkan tanıdığını bulmaya çalışır. Daha sonra vücudunu keşfe çıkar. Ellerinin, kollarının, ayaklarının, burnunun, kulaklarının farkına varır. Vücudunun nerelerinden ses çıkabileceğini araştırır, dener ve bulur. Vücudunu kullanmayı ve çalmayı öğrenir. Her çocuk, kendine ait ritmi yaratır ve bu ritimle kendini anlatır, "Ve ritm öğretilemez, der Orff; ritm hayatın kendisidir, ritm yalnızca doğabilir." (Jungmair, 2003: 21)

Ritmden sonra anlatımın içine ses ögesi katılır. Sesinin en doğal çalgı olduğunu fark eden çocuk, sesiyle oyunlar oynar, canlandırma ve taklitler yapar. Doğada duyduğu her türlü sesi, hayvan seslerini çıkarmaya çalışır ve kendine göre yorumlar. Örneğin, her çocuğun farklı yağmur sesi, farklı kuş sesi vardır. Orff Öğretisinde en temel çalgı çocuğun kendi doğal sesidir.

Orff Öğretisinde dil ögesi önemli yer tutmaktadır. Söylenen sözcükleri ya da çalınan ritmik motifleri tekrar etmeye dayalı eko oyununda özellikle dil ögesine önem verilir. Bu oyunda eğitmenin bir ritmik eşlikle söylediği anlamlı ya da anlamsız kelimeler, öğrenciler tarafından aynen tekrar edilir. Böylece konuşmanın da bir ritminin olduğunun fark edilmesinin yanı sıra, sözcüklerin akılda tutulup aynen tekrarlanması ve iyi duyurulması, yapılan nüansların taklit edilmesi de sağlanmış olmaktadır. Isabel Carley'e göre doğaçlama çalışmalarına başlamak için eko oyunundaki taklit aşaması büyük önem taşımaktadır (Carley, 1980: 326).

Orff Öğretisinde çocuğun doğadaki sesleri çıkarmayı denemesinin ardından, kendini anlatması için ona bir yol daha sunulur: Dramatizasyon.

Drama, bir düşünceyi beden diliyle, devinimle anlatımdır; bir düşüncenin eyleme dönüşmesidir. (Morgül, M. 1999: 12)

Eğitsel drama dersleri veren Dorothy Heathcote'e göre drama, katılımcıların kendi iç yüzlerini anlamaya, başkaları ve çevrelerindeki dünya ile ilişkileri hakkında yeni bir anlayış kazanmalarına yardım etmek için kullanılan eğitsel bir yoldur (Aslan: <http://olusumdrama.sitemynet.com>).

Orff Öğretisi sürecinde toplumsallık, doğaçlama ve yaratıcılık açısından dramatizasyon çalışmaları büyük ölçüde yer tutmaktadır. Dramatizasyon çalışmaları ile grubun birbiriyle etkileşiminin sağlanmasının yanında birey, grubun bir üyesi olarak grup üyelerine saygılı olmayı ve aynı zamanda grup içinde özgür olmayı öğrenmektedir. Birey, grup içinde önceki bilgi ve deneyimlerinin etkisinde kendi yaratıcılığını ön plana çıkarmaktadır. Çalışma sürecinde kendi yaşamında o ana dek karşılaşmadığı durumlarla karşılaşarak yeni çözümler üretme imkanı bulmaktadır. Yaratıcılığını, karar verme yetisini geliştirmede kullanmaktadır. Dramatizasyon çalışması sırasında birey kendi sınırlarını görüp, neleri yapabileceğini neleri yapamayacağını keşfetmektedir.

Doğaçlama dramatizasyon çalışmalarının özellikle çocukların gelişimi üzerinde etkileri büyüktür. Böyle bir çalışma içerisinde yer alan çocuğun sosyalleşmesi, kendine ve diğer çocuklara güven ve saygı duyması, farklı kararlara karşı hoşgörülü olması,

yeteneklerini keşfetmesi, ritmik ve estetik duygusunun gelişmesi ve yaratıcı kişilik geliştirmesine katkıda bulunmuş olur.

Drama, “kurallar içindeki özgürlük” ilkesine bağlı kalarak, kendini başkalarının yerine koyabilme olanakları vermesi açısından bir disiplin, bir eğitim yöntemi ve estetik eğitimidir (<http://www.drama.egitimi.com>).

Çocuğun vücudunu keşif yolculuğunda sıra dansa gelmiştir. Her çocuk, sevindiğinde kendine özgü figürlerle dans eder. Çocuğun yapabileceği basit dans figürleri başta öğretmen tarafından verildikten sonra, çocuklardan yeni figür önerileri gelir. Çünkü hareket etmek, çocuğun doğasında vardır. Çocukların bu enerjileri yerlerine oturtturarak bastırılmamalı, aksine ön plana çıkarılmalı, çocuklar bunun için yönlendirilmelidir. İşte bu nedenle çocuk dünyasına hayranlık duyan Carl Orff’un eğitim anlayışında hareket ve dans büyük önem taşımaktadır. Çocuk, dans ederek bedenini rahat bırakmayı, kendini özgürce ifade etmeyi, tüm kaslarını koordineli kullanmayı öğrenmektedir.

Orff Öğretisinde çalgı çalmaya pentatonik dizide doğaçlama yapılarak başlanır. Çünkü Orff, pentatonik dizinin çocukların doğal tonalitesi olduğuna inanmıştır. Pentatonik dizide çalmak, çocukta güven duygusu uyandırır. Pentatonik dizide yarım ses aralığı bulunmadığından (do-re-mi-sol-la), doğaçlama yapan çocuğun çalacağı her ezgi güzel duyulur. Yanlış yapma korkusu olmayan çocuk, kendini tamamen müziğe verebilir. Orff çalgıları olarak bilinen çalgıların ses parçalarının yerinden çıkarılabilmesi özelliği ile pentatonik dizi kolaylıkla sağlanabilmekte ve doğaçlama yapımları için çocuklara sunulabilmektedir.

Carl Orff’un öğrencisi ve besteci Wilhelm Killmayer, Orff’u yaratıcı bir deha olarak tanımlamış, Orff’un müzikten daha fazla müziğin çıktığı yerden, insandan hareket ettiğini belirtmiştir (Jungmair, 2003: 22) . Orff, bireye değer vermekte, bireyin aktif olmasını ve kendi özgün buluşlarını ortaya koymasını hedef almaktadır.

Gersdorf, Orff’un aslında yeni bir şey bulmadığı, bilinen ama unutulmuş olanı tekrar ortaya çıkarıp uygulamaya koyduğu düşüncesindedir (Ekici, 1998: 14, Gersdorf, 1981: 75-77). Carl Orff, eski çocuk şarkılarından ve geleneksel şarkılardan yola çıkarak eğitim anlayışına bir yön vermiştir. Orff’un eğitsel müziği, halk şarkılarını kapsamaktadır. Orff’un

Öğretisinin temelinde de, müzik eğitiminde her kültürün kendi müziğinin kullanılması yatmaktadır.

Orff Öğretisi, her çocuğun yetenek düzeyine hitap etmektedir. Çünkü Orff Öğretisinde, her düzeyde yapılabilecek etkinlik bulunmaktadır. Orff Öğretisinde tüm etkinlikler grup sürecinde gerçekleştirilmekte ve grup içinde her çocuğun kendi düzeyinde yapabileceği bir etkinlik bulunmaktadır. Bu şekilde, yetenek düzeyi grup içindeki diğer çocuklara göre daha düşük olan bir çocuğun, yerine getirdiği görev basit de olsa, grup içinde aktif olarak görev alması sağlanmakta ve çocuğun kendine olan güveni kazanılmaktadır.

Orff Öğretisi içinde yer alan her etkinlik, bireyin yaratıcılığını geliştirmeye yöneliktir. Çağımızda kendine güvenen, mutlu bireylerin yetişmesi için yaratıcılığın geliştirilmesi üzerine çalışmaların yapılması gerekmektedir. Beden perküsyonu ya da ritim çalgıları ile yapılan ritmik doğaçlamalar, insan sesi ya da ezgi çalgılarıyla yapılan ezgisel doğaçlamalar, doğaçlama danslar, doğaçlama dramatisasyon çalışmaları; bireyin yaşamı boyunca yaratıcı düşünmesine, karar verme yetisi kazanmasına, problemler karşısında pek çok çözüm yolları üretmesine katkıda bulunmaktadır.

Orff'un eğitim anlayışı bireyin aktif olması, yaparak ve yaşayarak bilgiyi öğrenmesi, tüm duyularını kullanarak bilgiyi algılaması, yeni fikirler üretmesi temeli üzerine kurulmuştur. İşte tüm bu nedenlerle eğitmenin temel görevi; çocuğa yakın olmak, çocuğun özgür olduğunu hissettirmek, yanlış yapma korkusunu ortadan kaldırmak, her doğrudan övgüyle söz etmek, yaratıcı bir kişilik gelişimine katkıda bulunmak olmalıdır.

1. 1. 6. Orff Çalgıları

Carl Orff tarafından yeniden biçimlendirilen Güneydoğu Asya ve Afrika çalgılarının Orff Öğretisi içinde önemli bir yeri bulunmaktadır. Ağaç tuşlu ve metal tuşlu ezgi çalgılarının yanı sıra, kullanılan farklı kültürlerle ait vurmali çalgılar da, kullanım kolaylığı açısından Orff Öğretisine ve Orff çalgıları adıyla anılan çalgıların arasına dahil olmuşlardır. Tüm Orff çalgılarının ortak özelliği, kolay çalınabilirlik, her yaşa uygunluk, eşlik yapmaya uygunluk, yaratıcılığa olanak tanıma ve akorda gerek duymama olarak sıralanabilir.

Orff algılarını, ezgi algıları ve ritm algıları olmak üzere iki grupta incelemek mümkündür.

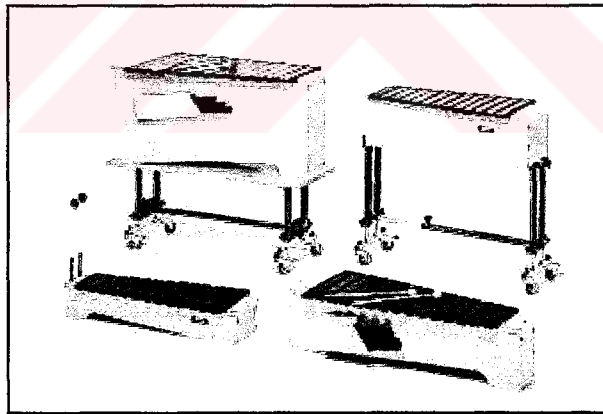
1. 1. 6. 1. Orff Ezgi algıları

1. 1. 6. 1. 1. Ağaç Ezgi algıları

1. 1. 6. 1. 1. 1. Ksilofonlar

Bu çalgının tuşları, plesenk ve tik ağacından yapılmış olup, kalın sestem ince sese doğru gittikçe boyları kısalmaktadır. Keçe başlıklı bağetlerle tuşlarına vurularak çalınan ksilofonların soprano, alto ve bas olmak üzere üç çeşidi bulunmaktadır. Tüm ksilofonların tuşları sabit olmayıp, rahatlıkla yerinden çıkarılıp takılabilmektedir.

şekil 1.1
Ksilofon

1. 1. 6. 1. 2. Metal Ezgi algıları

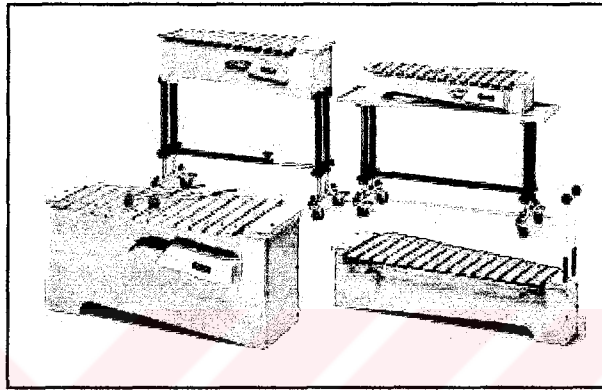
1. 1. 6. 1. 2. 1. Metalofon

Bu çalgının tuşları, metal alaşımlardan yapılmıştır. Ses kapasitesi ve notasyonu, ksilofon ile aynıdır. Soprano, alto ve bas olmak üzere üç çeşit metalofon bulunmaktadır.

Bas metalofonlar keçe uçlu bagetlerle, alto ve soprano metalofonlar ise plastik uçlu bagetlerle tuşlarına vurarak çalınmaktadır.

Şekil 1.2

Metalafon

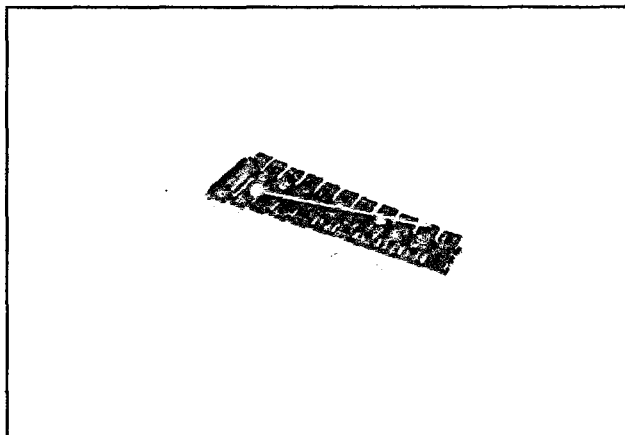

1. 1. 6. 1. 2. 2. Glockenspiel

Glockenspieller metal tuşlu olup çok parlak sesleri vardır. Kökeni Jawa olan soprano ve alto glockenspiellerin en önemli özelliği, rahatlıkla taşınabilir olmalarıdır. Glockenspieller, plastik uçlu bagetlerle çalınmaktadır.

Şekil 1.3

Glockenspiel

1. 1. 6. 1. 2. 3. Ses Çubukları

Tek bir sesin, plastik ya da ahşap kutular üzerine yerleştirilmesiyle oluşturulmuş çalgılardır. Bu çalgılar, tek bir bagetle çalınırlar. Küçük yaşlarda çalınması kolay olan çalgılardan biridir. Sadece kullanılacak seslerin bir araya getirilerek çalınması, ses çubuklarının en önemli özelliklerindedir.

1. 1. 6. 2. Orff Ritm Çalgıları

1. 1. 6. 2. 1. Ağaç Ritm Çalgıları

1. 1. 6. 2. 1. 1. Ritm Çubukları

Bu çalgı, bir çift ahşap çubuktan oluşmaktadır. Bu çubukların birbirine vurulmasıyla ses elde edilmektedir. Bu çalgı, "Clave" ismiyle de tanınmaktadır. Sesin tınlaması için çubukları tutarken avuç içinde yeterli boşluk bırakmak gerekmektedir. Okullarda ritmik alıştırmalarda ve ritmik eşlik çalışmalarında sıkça kullanılmaktadır.

1. 1. 6. 2. 1. 2. Ritm Kutusu

Bu çalgı, ağaçtan yapılmış içi boş bir kutu ve bir ritm çubuğundan oluşmaktadır. Ritm çubuğu ile kutuya vurarak ses elde edilmektedir.

1. 1. 6. 2. 1. 3. Tapınak Bloğu

İçleri oyulmuş küre şeklinde ve beş farklı boyutta ahşap çalgının, bir ayak üzerine sabitlenmesiyle oluşturulmuştur. Küre şeklindeki ahşap çalgılara bagetlerle vurularak ses çıkarılmaktadır.

1. 1. 6. 2. 1. 4. Kastanyet

En çok kullanılan kastanyet şekli, saplı kastanyetlerdir. Ahşap bir sapın ucuna sabitlenmiş, hareketli iki ahşap parça, çubuğun sallanmasıyla birbirine çarpmakta ve bu şekilde ses elde edilmektedir. Avuç içine vurularak da ses çıkarılması mümkündür.

Saplı kastanyetin dışında, iplerle orta parmaklara takılarak, avucun açılıp kapanmasıyla ses çıkarılan, içleri hafif oyuk iki küçük tahta parçasından oluşmuş kastanyetler de bulunmaktadır. Bu tip kastanyetler, İspanyol müziğinde kullanılmaktadır.

1. 1. 6. 2. 1. 5. Marakas

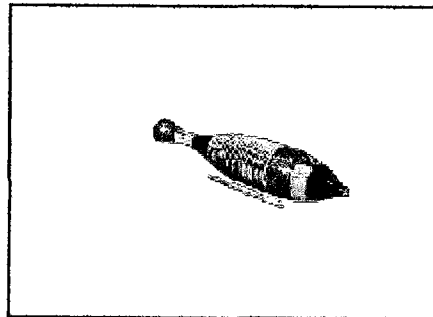
İçinde kurumuş bitki tohumları bulunan ahşap bir Latin Amerika çalgısıdır. Bu çalgıyı sallayarak ses çıkarılmaktadır.

1. 1. 6. 2. 1. 6. Tır-Tır

Balığa benzeyen gövdesindeki deliklerden tutup, tırtıklı gövdesine bir ahşap çubuğun sürtülmesiyle ses çıkarılmaktadır. Balığa benzemesi nedeniyle "balık" adıyla da bilinmektedir.

Şekil 1. 4

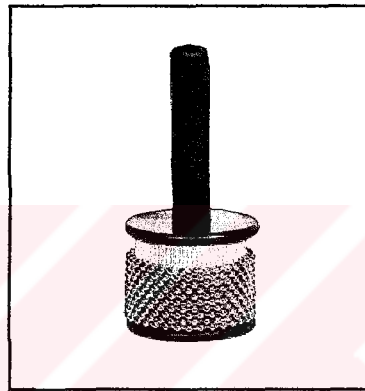
Tır-Tır

1. 1. 6. 2. 1. 7. Cabasa

Ahşap bir çubuğun üzerine dik oturtulan bir makaranın çevresinde metal bilezikler bulunmaktadır. Bu bilezikler çevrilirken boncukların birbirine sürtmesiyle ses elde edilmektedir.

Şekil 1. 5
Cabasa

1. 1. 6. 2. 2. Metal Ritm Çalgıları

1. 1. 6. 2. 2. 1. Çelik Üçgen

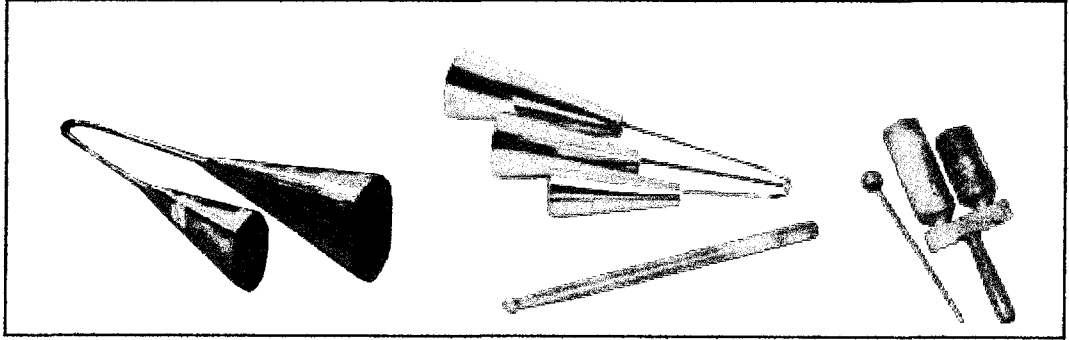
Farklı büyüklüklerde ve buna bağlı olarak farklı seslerde olabilen çelik üçgen, "triangle" olarak da bilinmektedir. Metal bir çubukla çelik üçgenin iç tarafından üst kenarlarına vurulmasıyla ses çıkarılmaktadır.

1. 1. 6. 2. 2. 2. Agogo

Metal ve ağaç olmak üzere iki tip agogo vardır. Metal agogo, inek çanı sesi veren iki ya da üç çanın bir kemerle birbirine tutturulmasıyla oluşturulmuş bir çalgıdır. Tahta çubukla vurularak ses çıkarılmaktadır. Afrikalılar tarafından Brezilya'ya getirilmiş olan çalgı samba müziğinde kullanılmaktadır.

Ağaç agogoların gövdesi farklı tını veren tırtıklı iki bölümden oluşmuştur. Çalgıya bir çubukla vurarak agogo sesi, çubuğu tırtıklı gövdeye sürterek de tır-tır sesi elde edilmektedir.

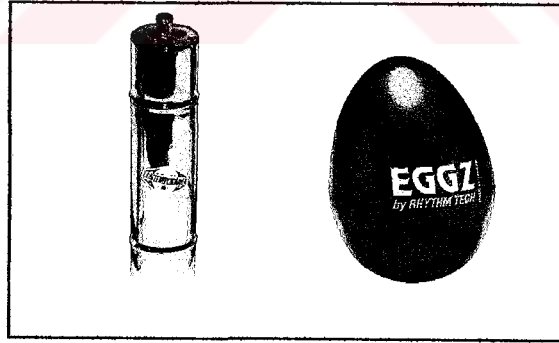
Şekil 1. 6
Ağaç ve Metal Agogolar

1. 1. 6. 2. 2. 3. Shaker

Ağaç ya da metal silindir biçimindeki kutuların içinde bulunan küçük cisimlerin kutunun sallanmasıyla yer değiştirerek ses çıkarmasına dayalı bir çalgıdır. Yumurta biçiminde shakerlar da bulunmaktadır. Çıkardığı ses açısından marakasa benzemektedir.

Şekil 1. 7
Shaker

1. 1. 6. 2. 3. Deri Ritm Çalgıları

1. 1. 6. 2. 3. 1. Davul

Farklı büyüklüklerde olan davullar, üzerlerine geçirilen gergin deriye tokmakla vurularak çalınmaktadır. Çalgının üzerine geçirilen deri, kenarlarda bulunan vidalarla gerdirmekte ve bu gerginlik çıkan sesin tınısını etkilemektedir.

Üç ayak üzerindeki vidalı davul, en basit davul türüdür. Davulun üzerindeki deri, kenarlarda bulunan vidalarla gerilip, gevşetilmektedir. Germeyi ya da gevşetmeyi sağlayan merkezi mekanizması olan davullar biraz daha gelişmiş olanlardır. Bunlar okullar için uygun çalgıdır. Bunlardan daha gelişmiş olan temballerin sesi daha güçlüdür ve daha yumuşak bir tonu vardır. Ses düzeni, deriyi gövdeye bağlayan çemberin kenarındaki vidaları sıkarak ya da gevşeterek sağlanmaktadır. Davullar, yumuşak keçe uçlu tokmakla çalınmaktadır.

1. 1. 6. 2. 3. 2. Trampet

Gövdenin her iki tarafı deri kaplanmış bir çeşit davuldur. Bu deriler, kenarlarda bulunan vidalarla gerilip, gevşetilmektedir. Bu çalgı, ucu koyun derisi ya da keçeden yapılmış bağetlerle çalınmaktadır.

1. 1. 6. 2. 3. 3. El Trampeti

Bir kasnağın tek tarafına deri kaplanarak oluşturulmuş çeşitli büyüklükteki çalgılardır. Bu çalgı baş parmakla ya da diğer parmaklarla çalınmaktadır.

1. 1. 6. 2. 3. 4. Tef

El trampetinin üzerine zil monte edilerek oluşturulmuş bir çalgıdır. Bu çalgı da el trampeti gibi parmaklarla çalınmaktadır.

1. 2. İlgili Yayın ve Araştırmalar

1. 2. 1. Okul Öncesi Dönem İle İlgili Araştırmalar

Costa-Giomi (1991), Amerikalı ve Arjantinli küçük çocuklar üzerinde armonik duyusun gelişimi üzerine bir çalışma yapmıştır. 4 ve 5 yaşlarındaki 167 çocuğa armonik duyusu üzerine kısa bir eğitim verildikten sonra, tonik ve dominant 7'li akorları yalnız başına, ayrıca bir ezgiye eşlik içerisinde dinletilerek akorların fark edilmesi istenmiştir. Sonuçlar incelendiğinde, çocukların akorları bir ezgi olmadan dinledikleri zaman, akorları

ayırt etmede daha başarılı oldukları ortaya çıkmıştır. Bunun yanında 5 yaşındaki çocukların performansının 4 yaşa oranla daha iyi olduğu gözlenmiştir.

Gromko ve Poorman (1998), müzik eğitiminin IQ üzerine etkisini araştırmıştır. Bu araştırmada 3-4 yaşlarındaki 17 çocuktan oluşan deney ve kontrol grubu oluşturulmuş (n=34), bu gruplara öntest ve sontest uygulanmıştır. Deney grubunu oluşturan çocuklara evde şarkı söylerken ve dinlerken ailelerinin rehberliğinde çalmaları için ses çubukları verilmiştir. Deney grubu ile yedi ay boyunca yeni şarkı öğrenmeye, müziğe hareket bulmaya, şarkıların ezgisel ve ritmik yönüne dikkat etmeye, müziksel belleği artırmaya yönelik 24 müzik dersi yapılmıştır. Sontest sonrasında deney grubunun, kontrol grubuna göre anlamlı ölçüde başarılı olduğu görülmüştür. Bu araştırma sonunda Gromko ve Poorman, okul öncesi çocuklarının uzaysal zekalarının gelişiminde müzik eğitiminin olumlu etkisinin olabileceği sonucuna varmışlardır (Gromko ve Poorman. <http://users.pullman.com/digitalvistas/ecmresearch.htm>).

Kalifornia Üniversitesinde okul öncesi dönem 3 yaş çocuklarından oluşan iki gruba müziğin gücü ile ilgili bir çalışma yapılmıştır. Birinci grup sekiz ay boyunca her gün piyano dersleri yapmış ve şarkı söylemiş, ikinci grup ise bu etkinlikleri gerçekleştirmemiştir. Deney süreci sonunda, çocuklara puzzle yaptırılmış; piyano dersi ve şarkı söyleme etkinliklerini gerçekleştiren grubun diğer gruba oranla, uzaysal zeka ve hayalinde canlandırma yeteneğinin gelişimi açısından % 80 daha başarılı olduğu belirlenmiştir. Bu yeteneğin daha sonra matematik ve mühendislik alanlarına da aktarılacağı vurgulanmıştır (<http://seamonkey.ed.asu.edu/emc300/azstandards/arts-research.htm>).

Öke'nin gerçekleştirdiği bir çalışmada ritm kavramı üzerinde durulmuştur. Bu çalışmada 5-6 yaş çocuklarında ritm kavramının geliştirilmesi, yaş ve cinsiyete göre değerlendirilmiştir. Araştırma bulguları çocukların başlangıç puanlarına göre yöntemler ve cinsiyetler arası farkın önemsiz, yaş grubu arası farkın önemli; sonuç puanlarına göre yöntemler arası farkın önemsiz, yaş farkının önemli; puan farklarına göre ise yöntemler arası farkın önemli, cinsiyet arası farkın önemsiz ve yaş grubu arası farkın önemli olduğunu göstermektedir (Bilen, 1995: 60, Öke, 1979).

Özdemir (1985), okul öncesi dönem müzik eğitimi ile anadil gelişiminin ilişkisi üzerine bir araştırma yapmıştır. Bu çalışmada okul öncesi dönem müzik eğitimi derslerinde

kullanılan şarkıların çocukların anadil gelişimi açısından uygun olup olmadığı, okul öncesi öğretmenlerinin şarkı öğretiminde çocukların anadil gelişimini olumlu yönde etkileyecek temel davranışlara dikkat edip etmediği araştırılmıştır. Özdemir araştırmanın sonunda, okul öncesi öğretmenlerinin, çocukların anadil gelişimi açısından genellikle doğru şarkılar seçtiğini ancak, anadil gelişimi açısından önemli olan bazı davranışlara yeterli özen göstermediğini vurgulamıştır.

Mirici, Metin, Efe ve Akıncı'nın Marmara Üniversitesi Anaokulu'nda gerçekleştirdikleri çalışmada, 5 yaş grubu çocuklarından deney grubu (n=15) ve kontrol grubu (n=15) oluşturulmuş, okul öncesi eğitimde dramatizasyon tekniği ile İngilizce öğretiminin etkili olup olmadığı araştırılmıştır. Altı hafta süren deney sürecinde deney grubunda, İngilizce hayvan isimlerinin öğreniminde dramatizasyon çalışmaları yapılmış, buna karşılık kontrol grubunda hayvanların görüntüleri ekrandan gösterilerek isimleri öğretilmiştir. Araştırma sonunda, deney grubunda dramatizasyon tekniği ile yabancı dildeki kelimelerin öğrenimi ile kontrol grubunda öğretmenlerin sadece tekrar ettirme ve görüntü gösterme etkinlikleriyle aynı kelimelerin öğrenimi arasında deney grubunun lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

1. 2. 2. Orff Öğretisi İle İlgili Araştırmalar

Persellin (1999) tarafından Orff Öğretisine dayalı müzik eğitiminin görsel-uzaysal performans üzerindeki etkileri 5-6 yaş grubundan 13 çocuk üzerinde incelenmiştir. 13 çocukla haftada üç saatlik, altı haftalık Orff Öğretisine dayalı müzik eğitimi gerçekleştirilmiş ve bu gruba zeka ölçeği uygulanmıştır. Ölçek sonuçları, Orff Öğretisine dayalı müzik eğitiminin, çocukların görsel-uzaysal performansı üzerinde anlamlı derecede etkili olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Ekici (1998), 'Orff Çalgıları ve Müzik Eğitiminde Kullanım Yöntemleri' konulu çalışmasında Carl Orff'un müzik eğitimi anlayışı, Orff çalgılarının oluşumu ve çalma teknikleri üzerinde durmuştur. Ekici'ye göre Orff çalgıları, yaratıcı bireyler yetiştirmede kullanılabilecek işlevsel çalgılardır.

Bilen, Özevin ve Uçal tarafından (2003) "Orff Öğretisi"nin, "interaktif öğrenme yöntemleri"ne göre, müzik derslerine ilişkin olumlu tutumların gelişmesi üzerindeki

etkilerinin önemli farklılık oluşturup oluşturmadığının ortaya konması amacı ile bir araştırma yapılmıştır. Bunun için Dokuz Eylül Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı'nın 93 öğrencisi ile Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nın 93 öğrencisine, üniversiteye girmeden önceki müzik yaşantılarını saptamak için 4 soru yöneltilmiş ve grupların ön müzik bilgilerinin birbiriyle benzerlik gösterdiği belirlenmiştir. Her iki gruba da verilen 112 saatlik müzik ve müzik öğretimi derslerinin sonunda, deneklere 32 maddeden oluşan Müzik Dersine İlişkin Tutum Ölçeği uygulanmıştır. Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı öğrencileri ve Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları, istatistiksel çözümlenmelerle incelenmiş ve Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin lehine önemli derecede farklılıklar olduğu ortaya konmuştur.

Yirmi ülkeden 2-7 yaş arası 70 çocuğun eğitim gördüğü bir okulda müzik eğitimciliği yapan Rieber, sorunlu davranışları olan çocukların, Orff Öğretisi ile yapılan müzik derslerinde kendilerini ifade fırsatı bulduklarında açıldıklarını ve sakinleştiklerini belirtmiştir (Rieber, 2003: 42).

1. 2. 3. Müzik Eğitimi İle İlgili Araştırmalar

Shaw ve Rauscher (1993), klasik müzik-IQ ilişkisi üzerine kurulu "Mozart Etkisi" isimli bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Bu çalışmada 36 lise öğrencisine belli bir süre her gün 10 dakika boyunca Mozart'ın bir piyano sonatı dinletilmiştir. Araştırma sonunda, öğrencilerin IQ'larında bir artış olduğu gözlemlenmiştir (http://okuloncesi.bz.tc/yazilarimiz/muzik_ve_zeka.htm).

Bilen (1995), ilköğretim 4. sınıf düzeyindeki üç grup üzerinde işbirlikli öğrenmenin müzik öğretimi ve güdüsel süreçler üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla bir araştırma gerçekleştirmiştir. Bu çalışmada gruplardan birinde işbirlikli öğrenme yöntemi, diğerinde nota ile öğrenme yöntemi, bir diğerinde ise kulaktan notalı öğrenme yöntemi uygulanmıştır. Ondört haftalık deney sürecinden sonra uygulanan test sonuçlarına göre işbirlikli öğrenme yönteminin, nota ile öğrenme ve kulaktan notalı öğrenme yöntemlerine göre güzel şarkı söyleyebilme ve müziksel işitme becerilerinin, müziğe ilişkin olumlu tutumların ve müziğe ilişkin güdünün gelişmesi üzerinde daha etkili olduğu saptanmıştır.

Kocabaş (1993), Ege Bölgesi'nde görevli müzik öğretmenlerinin "1986-Lise Müzik Dersi Öğretim Programı" hakkında görüşlerinin belirlenip, bu program yürürlüğe konurken çağdaş program geliştirme ilkelerinin ne derece göz önünde bulundurulduğu ortaya konularak, lise müzik öğretim programlarını geliştirme çalışmalarına katkıda bulunulması amacıyla bir çalışma gerçekleştirmiştir. Araştırmanın örneklemini oluşturan müzik öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu, anket ve görüşmelerde, 1986-Lise Müzik Dersi Öğretim Programının genel müzik eğitimi esas aldığı, buna karşılık genel müzik kültürünü vermede yeterli olmadığı yönünde görüş belirtmişlerdir.

1. 3. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Problem durumunda ele alınan konular özetlendiğinde şu sorunlarla karşılaşılmaktadır:

1. Okul öncesi dönem müzik eğitiminde çocukların aktif olduğu, bilgilerin yaşanarak öğrenildiği ve müzikten bilgiye gidildiği, müziğin bir ifade aracı olarak kullanıldığı müzik öğrenme yaklaşımlarına gereksinim duyulmaktadır.
2. Sesi ve nefesi doğru kullanmayı öğrenmede okul öncesi dönem çağı önem taşımaktadır. İleride sağlıklı bir sese sahip olmak için küçük yaşlarda verilen doğru ses eğitimiyle, çocuğa sesin ve nefesin doğru kullanımı kendisi tarafından keşfedilerek bulunması sağlanmalıdır. Bunun için güzel şarkı söyleyebilme becerilerinin hedeflendiği etkinliklerde, çocukların ilgisini çekerek ve zevk almasını sağlayarak bu davranışın kalıcı olmasını sağlamak gerekmektedir.
3. Bireyin yaşamında çok önemli yeri olan müzik konusunda kendini yeterli hisseden, özgüvenli, yaratıcı bireylerin yetişmesi için müzik eğitiminde, müziksel işitme becerilerinin geliştirilmesi önem taşımaktadır. Bunun için okul öncesi dönem müzik eğitiminde kullanılmakta olan müzik öğrenme yaklaşımları arasında, notanın güzel şarkı söyleyebilme becerilerinin ve yaratıcılığın gelişmesinde araç olarak kullanılacağı müzik öğrenme yaklaşımlarının yer alması gerekmektedir.
4. Program geliştirme çalışmalarında, müzik öğrenme yaklaşımlarıyla ilgili araştırmalara gereksinim bulunmaktadır.

Bu araştırmanın yukarıdaki gerekçelerle okul öncesi dönem müzik eğitimi ile ilgili etkinliklere ışık tutacağı düşünülmektedir.

1. 4. Problem Cümlesi

Orff Öğretisine dayalı müzik öğrenimi ve geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretiminin müziksel becerilerin gelişmesi üzerindeki etkileri nelerdir?

1. 5. Alt Problemler

1. Orff öğretisine dayalı müzik öğrenimi ve geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretiminin:

- a. Müziksel işitme becerilerinin,
- b. Güzel şarkı söyleyebilme becerilerinin gelişmesi üzerindeki etkileri önemli farklılıklar göstermekte midir?

2. Çocukların, Orff Öğretisine dayalı yaklaşımla gerçekleştirilen müzik öğrenimi uygulamaları sonrasındaki, öğretim süresince yapılmış etkinliklerden zevk alma, derse ilgi, derse katılım ve beceri kazanma ile ilgili görüşleri nelerdir?

1. 6. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Kültür ve Spor Dairesi Başkanlığı I ve II no.lu Kreş'lerinin 6 yaş grubu çocukları ile sınırlıdır.

2. Bu çalışmada müzik eğitimi; ses eğitimi ve müziksel işitme eğitimi ile sınırlıdır.

1. 7. Sayıtlar

Bu çalışmada deneklerin, Müziksel İşitme Testindeki sorulara ve görüşmelerde yöneltilen sorulara içtenlikle yanıt verdikleri sayıtlısından yola çıkılmıştır.

1. 8. Denenceler

Orff Öğretisine dayalı müzik öğrenimi,

1. Müziksel işitme becerilerinin gelişmesi,

2. Güzel şarkı söyleyebilme becerilerinin gelişmesi,
3. Çocukların müzik derslerine olan ilgi ve katılımları açısından, geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretimine göre önemli farklılıklar göstermektedir.

1. 9. Tanımlar

1. 9. 1. Geleneksel Yaklaşıma Dayalı Müzik Öğretimi: Öğretmenin şarkıyı kendi sesiyle ya da bir çalgıyla seslendirmesi ve öğrencilerin şarkıyı tekrarlamasına dayalı, genellikle öğretmenin aktif olduğu müzik öğretim yaklaşımıdır.

1. 9. 2. Orff Öğretisine Dayalı Müzik Öğrenimi: Dil, müzik ve dansa dayalı, “yaşayarak öğrenme” ilkesinin temel alındığı, yaratıcılığın geliştirilmesinin ön planda olduğu ve öğrencilerin aktif olduğu bir müzik öğrenme yaklaşımıdır.

BÖLÜM II

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, evren ve örneklem, deneysel işlemler, izlenen yol, veri toplama araçları ve veri çözümleme teknikleri açıklanmıştır.

2. 1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada söntest kontrol gruplu araştırma modeli kullanılmıştır.

Sanat alanlarında bilgi ve beceri kazandırmak, diğer alanlardan farklı olarak daha özel eğitimi gerektirmektedir. Özellikle küçük çocuklara müziksel davranışlar kazandırmak ancak müzik eğitimcileri tarafından daha nitelikli gerçekleştirilebilir. Her iki grupta da deney başlamadan önce müzik derslerinin branş öğretmenlerince yürütülmemesi nedeni ile söntest kontrol gruplu araştırma modeli, bu araştırma için daha uygun görülmüştür.

Kaptan (1977: 168), söntestin her zaman gerekli olmadığını şöyle dile getirmektedir: “Bazen eğitim araştırmalarında fırsat olsa bile söntest verme olanağı yoktur. Örneğin, yeni bir alfabe öğretimi yöntemi uygulanacaktır. Öğrenciler henüz okur-yazar değildir, araştırma başlamadan önce böyle bir gruba söntest uygulanamayacağı aşıkardır.”

Gruplardan birinde Orff Öğretisine dayalı müzik öğrenimi, diğerinde ise geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretimi uygulanmıştır.

Araştırma modeli Tablo 2. 1’de verilmiştir.

Tablo 2. 1
Araştırma Modeli

Grupun adı	Denel işlemler	Deney sonrası
Deney grubu	Orff Öğretisine dayalı müzik öğrenimi	Güzel Şarkı Söyleyebilme Becerilerine İlişkin Gözlem Formu
		Müziksel İşitme Testi
		Çocuklarla yapılan görüşme
Kontrol grubu	Geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretimi	Güzel Şarkı Söyleyebilme Becerilerine İlişkin Gözlem Formu
		Müziksel İşitme Testi

2. 2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Kültür ve Spor Dairesi Başkanlığı I no’lu Kreş’ine 2002 – 2003 öğretim yılı ikinci yarısına devam eden dokuz kişilik altı yaş grubu ile II no’lu Kreş’in on kişilik 6 yaş grubu çocukları oluşturmuştur. Araştırmada örnekleme evrenin tamamı oluşturmuştur.

Deneklerin, müzik yaşantılarının ve anne-babası müzikle ilgili bir meslekte çalışanlarının araştırmayı etkileyeceği düşüncesi ile gruplar arasında, bir müzik etkinliği ile ilgileri bakımından farklılık olup olmadığına ve anne-baba meslek durumlarına bakılmıştır.

Deneklerin bir müzik etkinliği ile ilgileri olup olmadığı sınıf öğretmenleri ile görüşülerek saptanmış, her iki grupta da özel müzik dersi alan deneğin bulunmadığı belirlenmiştir.

Deneklerin anne-baba meslek bilgilerine okul idarelerinden ulaşılmış ve her iki grupta da anne-babası müzikle ilgili bir meslekte çalışan deneğin bulunmadığı belirlenmiştir.

2. 3. Denel İşlemler

İki grup üzerinde gerçekleştirilen araştırmada, araştırmacı tarafından, gruplardan birinde Orff Öğretisine dayalı müzik öğrenimi, diğesinde ise geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretimi uygulanmıştır.

Araştırma doğal sınıf ortamında, okul idarelerinin belirlemiş olduğu müzik dersi saatlerinde gerçekleştirilmiştir.

Araştırma gruplarında gerçekleştirilen müzik öğretiminde hedeflerin, konuların, şarkıların ve sürenin aynı olmasına özen gösterilmiştir. Her iki grupta da çocuklar müzik yapmaya isteklendirilmeye çalışılmış, doğru ve güzel şarkı söyleyebilmenin temel davranışları gerçekleştirilmeye çalışılmıştır.

Araştırmada her grup için planlanmış etkinliklerle önceden belirlenmiş olan hedefler gerçekleştirilmeye çalışılmıştır.

Yukarıda açıklanan denel işlemlerin müzik öğretimi uygulamalarına aşağıda yer verilmiştir.

Ders 1

Doğru ve güzel şarkı söyleme becerilerinin gelişmesinin hedeflendiği bu derste, bağırmadan ve birbirlerini dinleyerek şarkı söyleme becerileri üzerinde durulmuş, "Küçük Fidan" isimli şarkı araç olarak kullanılmıştır (Aydoğan, 1981: 6).

KÜÇÜK FIDAN

orta hızda Salih Aydoğan

Top oy nar ken dik kat et kır ma da lı mı
Sa na ka lem o lu rum def ter o lu rum

5
Ko par ma hiç yap ra ğı mı yak ma ca nı mı
Bü yü tür sen çi çek a çar mey ve o lu rum

İki grupta da bu çalışma gerçekleştirilmiş, Orff Öğretisine dayalı müzik öğreniminin gerçekleştirildiği grupta, her çocuk kendi ismini ritmik bir vuruşla ifade edebilmeye yönlendirilmiş ve "Selamlaşma Dansı" yaptırılmıştır.

Selamlaşma Dansı'nın sekiz kez duyulan müzik cümlesinde ritme uygun olarak sınıfta serbestçe dolaşmış, her cümle arasında duyulan uzayan seslerde yüz yüze iletişim kurulmuş, selamlaşmıştır. Her seferinde farklı süreyle uzayan sese her tekrardan sonra bir yenisi eklendiğinden müzik çok dikkatli dinlenmiş, uzayan sesin bittiği anda yeni seste refleksiyle yeni kişiyle selamlaşmak için harekete geçilmiştir.

Daha sonra beden perküsyonu kullanılarak üç farklı ritm kalıbı çalışılmış, Küçük Fidan isimli şarkı öğrenildikten sonra, her bir ritmik kalıp ayrı ayrı kullanılarak ritmik eşlikle şarkı söylenmiştir. Bu grubun da bağırmadan ve birbirlerini dinleyerek şarkıyı söylemelerine dikkat çekilmiştir.

Ders 2

Doğru ve güzel şarkı söyleme becerilerinin gelişmesinin hedeflendiği bu derste, bağırmadan, birbirini dinleyerek, ağız yeterince açarak, ritmik ve ezgisel açıdan yanlışsız

söyleyebilme çalışmaları yapılmış, “Trafikçilik Oyunu” isimli şarkı araç olarak kullanılmıştır. (Seyrek, Tarihsiz: 100)

Geleneksel yaklaşıma dayalı müzik derslerinin yürütüldüğü grupta şarkı, öğretmen tarafından bir kez baştan sona, daha sonra cümlelere bölünerek seslendirilmiş ve çocuklar tarafından tekrar edilmiştir. Son olarak şarkının tümü sınıfça seslendirilmiştir.

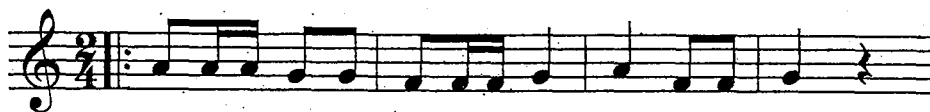
Orff Öğretisine dayalı müzik derslerinin yürütüldüğü grupta, öğretmen ve çocukların birbirleriyle iletişiminin artması için, öğretmenin çaldığı bir ritmik kalıbı çocukların tekrar etmesine dayalı olan eko oyunu oynanmıştır. Bu oyunda çocuklar, öğretmenin beden perküsyonunu kullanarak çaldığı ritmik motifleri hemen ardından taklit etmiştir.

Sınıfça eko oyununda ortaya çıkmış üç basit ritmik kalıp çalışılmış, Trafikçilik Oyunu isimli şarkı, her bir ritmik kalıp eşliğinde söylenmiştir.

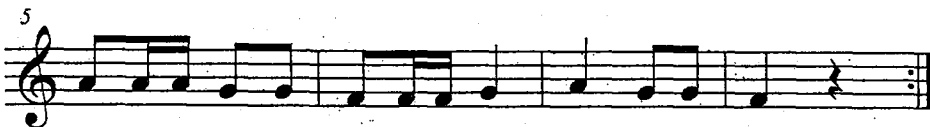
TRAFİKÇİLİK OYUNU

orta hızda

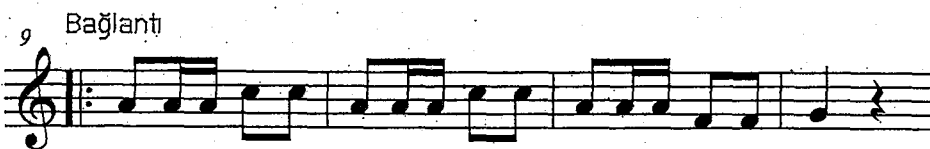
Hilmi Seyrek

Kir mi zi yan dı bek li ye lim geç mi ye lim

Kir mi zi yan dı bek li ye lim geç mi ye lim

Lay la ra lay lay lay la ra lay lay lay la ra lay lay lom

lay la ra lay lay lay la ra lay lay lay la ra lay lay lom

Sa ri yan dı bek li ye lim geç mi ye lim

Sa ri yan dı bek li ye lim geç mi ye lim

Ye Őil yan dı bek le mi ye lim a bu cak ge e lim

Ye Őil yan dı bek le mi ye lim a bu cak ge e lim

Ders 3

Bu ders için doğru ve güzel şarkı söyleme becerilerinin gelişmesi hedeflenmiş, her iki grupta da doğru yerde soluk alma, bağırmadan ve birbirini dinleyerek söyleme çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalara araç olarak "Makarayı Sar" isimli tekerleme kullanılmıştır (Seyrek, Tarihsiz: 40).

MAKARAYI SAR

Söz: Tekerleme

Müzik: Hilmi Seyrek

orta hızda

Sar sar sar sar ma ka ra yı sar

5
Çöz çöz çöz çöz ma ka ra yı çöz

9
On ki lo pek mez ya la ya la bit mez

13
Be şi sa na kar de şim be şi de ba na

Orff Öğretisine dayalı müzik derslerinin yürütüldüğü grupta bunlara ek olarak ritmik motif üretme etkinliği için belli bölümlerinde ritmik motif üretilmesi gereken "Halı Dokuma Dansı" araç olarak kullanılmıştır. Bu dansa müzik cümlesinin her bir tekrarında, dairede yer alan her çocuk sırayla o süreye uygun yeni bir ritmik motif üretmiştir. Yaratıcılığın geliştirilmesinde araç olarak kullanılacak bu dansın görüntüleri, yaratıcılık üzerine

yapılacak araştırmalarda kullanılabilmesi amacıyla deney süreci sonrasında her iki grupta da kaydedilmiştir.

Makarayı Sar isimli tekerleme, Orff Öğretisine dayalı müzik derslerinin yürütüldüğü grupta, beden perküsyonuyla aynı anda iki grup tarafından farklı iki ritmik eşlik yapılarak söylenmiştir. Dersin sonunda, ritmik eşikleme için ayrılmış olan iki gruba da renkli kartonlara çizilmiş güler yüzler ödül olarak sunulmuştur.

Ders 4

Doğru, güzel ve etkili şarkı söyleme becerilerinin gelişmesinin hedeflendiği bu derste, “Ağustos Böceği” isimli tekerleme (Seyrek, Tarihsiz: 72) araç olarak kullanılmış; doğru yerde doğru nefes alma, ağız yeterince açma, sözcükleri iyi duyurma, bağırmandan ve birbirini dinleyerek söyleme üzerinde çalışılmıştır. Her iki sınıfta da grup ikiye ayrılmış; gruplardan biri ağustos böceğinin söylediği sözleri, diğeri karıncanın söylediği sözleri seslendirmiştir.

AĞUSTOS BÖCEĞİ

Tekerleme

1. De dim o na va rın ca aç ka pı yı ka rın ca

2. De di ba na çal ma saz boş dur ma ça lış bi raz

Orff Öğretisine dayalı müzik derslerinin sürdürüldüğü sınıfta, önceki derste yapılmış “Halı Dokuma Dansı” ritmik motiflere hareket eklenerek yinelenmiştir.

Daha sonra öğretmen tarafından verilen iki basit ritmik kalıp çalışılmış, çocuklardan yeni bir ritmik kalıp bulmaları istenmiştir. Çocukların sınıfta ürettikleri yeni ritmik kalıp çalışıldıktan sonra Ağustos Böceği isimli tekerleme kulaktan öğrenilmiştir. Sınıf üç gruba ayrılmış, çalışılmış olan üç ritmik kalıp gruplara paylaştırılmıştır. Üç grup aynı anda ritmik

eşikleme yapıp, tekerlemeyi söylemeye çalışmıştır. Ritmik eşikleme için çocukların başarısızlıklarından çok, başarıları ön plana çıkarılmıştır.

Ders 5

Ritmik duygunun gelişiminin hedeflendiği bu derste, geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretiminin yapıldığı grupta "Top" adlı şarkıya (Seyrek, Tarihsiz: 54) el çıparak yapılan vuruşlarla ritmik eşlik yapılmıştır.

TOP

Neşeli Hilmi Seyrek

Hop hop hop ne gü zel top
2.Hop hop hop ya ra maz top

5
Kim vu rur sa hiç kız maz Kim vu rur sa hiç küs mez
Kim vu rur sa zıp zıp lar Kim vu rur sa hop hop lar

9
hop hop hop ne gü zel top
hop hop hop ya ra maz top

Orff Öğretisine dayalı müzik derslerinin yapıldığı grupta ise Orff ritm çalgılarının tanınmasına ve çalınan ritmik motifin, farklı tınıya sahip bir başka çalgı tarafından taklit edilmesine çalışılmıştır.

Bunun için Orff ritm çalgıları, benzer olanlar yan yana gelmeyecek biçimde bir daire şeklinde yere sıralanmış, her çocuk önündeki çalgıyı tanımış ve öğretmenin verdiği işaretle bir sağdaki çalgıya geçmiştir. Her çocuk dairedeki bütün çalgıları tanıyıp en başta çaldığı

çalgıya geri dönmüştür. Daire içinde öğretmen de yer almış, çalarken beden dili ile nüansları hissettirmiş ve çocuklar aynısını uygulamıştır.

Her çocuk, çalgısının olağan kullanımı dışında nasıl kullanılabileceği ve çalgısından nasıl sesler çıkabileceğini araştırması konusunda yönlendirilmiş ve çocuklar grup önünde çalgılarını tanıtmışlardır.

Bundan sonraki aşamada öğretmenin çaldığı bir ritmik motif, sağ yandaki farklı tınıya sahip bir çalgı tarafından taklit edilmiş ve taklit oyunu tekrar öğretmene dönene kadar devam etmiştir.

Ders 6

Nüans ve hız farklılaşmalarının hissedilmesinin hedeflendiği bu derste, iki grupta farklı etkinlikler gerçekleştirilmiştir.

Geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretiminin sürdürüldüğü sınıfta hedefin gerçekleşmesi için "Araba" isimli tekerleme araç olarak kullanılmıştır (Seyrek, Tarihsiz: 77).

ARABA

çabukça Tekerleme

A ra ba nın te ke ri fi ril fi ril dö nü yor
A ra ba da ço cuk lar el le ri ni vu ru yor

5
Lay la ra lay lay lay la ra lay lay
Lay la ra lay lay lay la ra lay lay

Tekerleme kulaktan öğrenilmiş, bu tekerleme üzerinde öğretmenin işaretiyle nüans ve hız farklılaşmaları çalışması yapılmıştır.

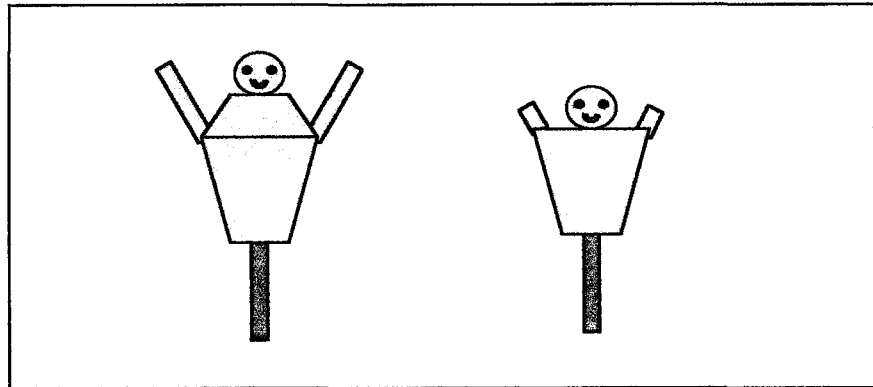
Orff Öğretisine dayalı müzik derslerinin işlendiği sınıfta, ısınma çalışması olarak bendirle çalınan ritme uygun adımlarla yürüyüş çalışması yapılmıştır. Hız değişimleri yapıldığında yürüyüş yeni hıza uydurulmuş, bendirden gelen ses durduğunda yürüyüş durmuş, başladığında yürüyüşe devam edilmiştir.

Orff ritm çalgıları yere daire şeklinde dizilmiş, her çocuk dairedeki her çalgıyı çalarak sağa doğru ilerlemiş ve kendi çalgısına geri dönmüştür. Çalgılar arasında birbirine tını açısından benzer olanlar çocuklar tarafından bulunmuş ve benzer çalgıların bir araya geldiği gruplar oluşturulmuştur. Her gruba başlangıç ve bitişi kendilerinin belirleyeceği küçük bir gösteri hazırlamaları için süre tanınmış ve her grup, ürününü sergilemiştir.

Tüm grubun katıldığı bir ritm orkestrası oluşturulmuş, dörtlük ya da sekizlik vuruşlardan oluşan basit ritm kalıpları bir kukla şef yönetiminde çalışılmıştır. Uzun bir cismin ucundaki külâhın içine girip çıkabilen bir kukla şefin kafasının ve kollarının, külâhın içine girmesi ve tekrar dışarı çıkması aracılığı ile birlikte başlama ve bitirme, nüans ve hız farklılaşmaları (piano, crescendo, forte, decrescendo, andante, moderato, allegro v.s.) çalışılmıştır.

Şekil 2.1

Kukla Şef

Dersin sonunda gruptaki her çocuğa kukla şef aracılığıyla grubu yönetmesi için fırsat verilmiştir.

Ders 7

Ritmik eşikleme becerilerinin gelişmesinin hedeflendiği bu derste, her iki grupta da “İşte Gözüm, İşte Kulağım” adlı şarkı (Seyrek, Tarihsiz: 36) araç olarak kullanılmış, bu şarkı sözlerine uygun devinimlerle söylenmiş (gözü gösterme, kulağı gösterme gibi), şarkıya beden perküsyonuyla yapılan üç ritm kalıbıyla eşlik edilmiştir. Öğretmen tarafından belirlenen bu üç ritm kalıbı, üç ritm çalgısıyla üç çocuk tarafından çalınmış, diğer çocuklar şarkıyı bu ritmik eşikle söylemişlerdir. Her çocuğa ritm çalgısıyla şarkıya ritmik eşlik yapma fırsatı verilmiştir.

İŞTE GÖZÜM İŞTE KULAĞIM

orta hızda Hilmi Seyrek

İş te gö züm iş te ku la ğım Bu gör mek i çin
Bu duy mak i çin

İşte elim işte ayağım
Bu tutmak için
Bu koşmak için

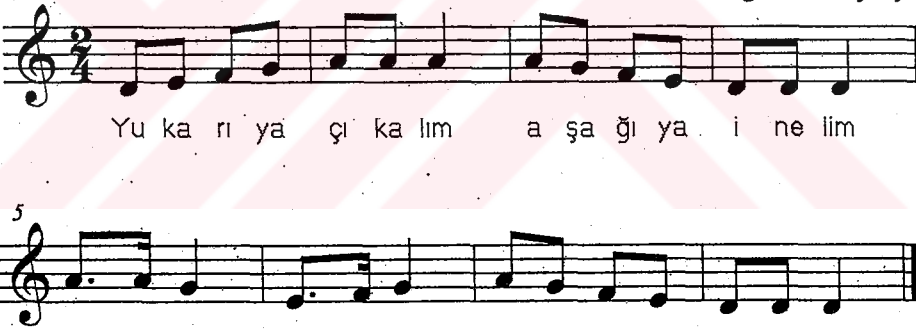
Orff Öğretisine dayalı müzik derslerinin yürütüldüğü sınıfta ise iki ritm kalıbı öğretmen tarafından belirlenmiş, üçüncüsü ise çocuklar tarafından bulunmuştur. Ritm kalıpları beden perküsyonu ile çalışıldıktan sonra, tını açısından birbirine benzer ritm çalgıları bir araya getirilerek üç grup oluşturulmuştur. Öncelikle çalgılarla bu ritmik eşikleme çalışılmış, daha sonra üzerine İşte Gözüm, İşte kulağım adlı şarkı eklenmiştir.

Ders 8

Seslerin incelik-kalınlık farkının hissedilmesinin hedeflendiği bu derste, her iki grupta “Merdiven” adlı şarkı (Karkın, 2001: 39, Okyay, 1969) araç olarak kullanılmıştır. Bu hedefe ulaşmak için her iki grupta da deve-cüce oyunu oynanmış, Merdiven şarkısı kulaktan öğrenilmiş, şarkının ilk ve ikinci cümlesine ait ezgiler deve-cüce oyunu ile birleştirilerek oynanmıştır. İlk cümle, çıkıcı özelliğe sahip olduğundan bu ezgi duyulduğunda deve, ikinci cümle iniçi özelliğe sahip olduğundan bu ezgi duyulduğunda da cüce olunmuştur. Bu etkinlik geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretiminin yapıldığı sınıfta blokflütle yapılmış, iniçi ve çıkıcı ezgiler blokflütle çalınmıştır.

MERDİVEN

orta hızda Erdoğan Okyay

Yu ka rı ya çı ka lım a şa ğı ya i ne lim

5
A zı cık din le nip bir da ha de ni ye lim

Orff Öğretisine dayalı müzik öğretim yaklaşımıyla derslerin sürdürüldüğü sınıfta “Kral ve Kraliçe’nin Dansı” aracılığı ile müziğin karakterine ve ritmine uygun dans edebilme hedefi gerçekleştirilmiştir. Bu dansa hazırlık olması amacıyla sınıfa bir öykü anlatılmıştır (Ek: 1).

Son olarak, Merdiven şarkısı için öğrencilerin önerileri doğrultusunda figürler oluşturulmuş ve şarkı, figürlerini çocukların belirlediği bir dansa dönüştürülmüştür.

Ders 9

Bu derste hız farklılıklarının hissedilebilmesi hedeflenmiş, "Çiftçi Çukurdaydı" isimli tekerleme araç olarak kullanılmıştır (Seyrek, Tarihsiz: 38).

ÇİFTÇİ ÇUKURDAYDI

ağırca S

Tekerleme

Çift çi çu kur day di hay di pe ri kı zı

5 S bitirmelik

çift çi çu kur day di pey nir yal nız kal dı

- 2.Çiftçi hanımını aldı haydi peri kızı çiftçi hanımını aldı
- 3.Hanım çocuğunu aldı haydi peri kızı hanım çocuğunu aldı
- 4.Çocuk köpeğini aldı haydi peri kızı çocuk köpeğini aldı
- 5.Köpek kedisini aldı haydi peri kızı köpek kedisini aldı
- 6.Kedi sıçanını aldı haydi peri kızı kedi sıçanını aldı
- 7.Sıçan peynirini aldı haydi peri kızı sıçan peynirini aldı
- 8.Peynir yalnız kaldı haydi peri kızı peynir yalnız kaldı

Geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretiminin uygulandığı sınıfta, Hilmi Seyrek'in Şarkı Dağarcığı isimli kitabında bu tekerleme için önerilen oyun oynanmış, bu oyun sırasında öğretmenin tekerlemeyi söylerken hızı değiştirmesiyle hedef gerçekleştirilmeye çalışılmıştır.

Orff Öğretisine dayalı müzik öğretiminin uygulandığı sınıfta, Çiftçi Çukurdaydı tekerlemesi bardak yürütme oyunu aracılığıyla söylenmiştir. Yerde daire biçiminde oturan çocukların her birinin önünde bulunan yere ters konmuş plastik bardaklar, tekerleme eşliğinde öğretmenin işaretleriyle sağ elle yerden alınıp sağ yandaki çocuğun önüne

birakılmıştır. Öğretmenin tekerlemeyi söylerken yaptığı hız farklılıklarına çocuklar da uyum sağlamış ve bardakları yeni hıza uygun yürütmüşlerdir.

Tekerlemenin sözü bitip oyun durduğunda ya da tekerlemenin ortasında ani bir duruş yapıldığında önünde bardak bulunmayan çocuklara ritm çalgısı verilmiş ve bardak yürütme oyununa ritmik eşikleme yapması için yönlendirilmiştir.

Ders 10

Doğru ve temiz seslerle şarkı söylemenin hedeflendiği bu derste "Evimiz" isimli tekerleme (Seyrek, Tarihsiz: 37) araç olarak kullanılmıştır.

EVİMİZ

çabukça

söz: Hilmi Seyrek
müzik: Tekerleme

Bir e vi miz var i ki o da lı.

mut fa ğı ban yo su bir de sa lo nu

2. Bir evimiz var iki odalı içi dışı tertemiz renk renk boyalı
3. Bir evimiz var iki odalı bizim için burası bir kuş yuvası
4. Bir evimiz var şirin mi şirin bahçemizde çiçekler sanki bir gelin
5. Bir evimiz sanki bir saray içeriden dışarıya mutluluk taşar

Geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretimiyle derslerin yürütüldüğü sınıfta, tekerlemenin ritmik ve ezgisel açıdan yanlışsız söylenebilmesi üzerinde durulmuştur.

Tekerleme kulaktan öğrenilmiş, her tekrarında çocuklara, birbirlerini dinleyerek söylemeleri hatırlatılmıştır. Böylece her çocuğun, sesini doğru sese yaklaştırması ve yaptığı ritmik hataları düzeltmesi sağlanmıştır.

Tekerlemenin ilk cümlesinde sağ elin baş parmağı, ikinci cümlesinde sol elin baş parmağı konuşur gibi hareket ettirilmiştir. Tekerlemeyi yalnız söylemek isteyen çocuklara fırsat verilmiştir.

Orff Öğretisine dayalı müzik derslerinin yapıldığı sınıfta, dersin başında ısınma ve yumuşamayı sağlamak için balonlarla, ellerin içiyle, dışıyla, göğüs, sırt, baş, omuzlar ve bacaklarla sınıfta serbestçe dolaşarak oynanmıştır.

Daha sonra her çocuk bir çift bageti yuvarlak kısmından baş parmak ve işaret parmağıyla tutması ve bu iki parmakla bagetin diğer ucuna tırmanması için yönlendirilmiştir. Bagetler ters çevrilip diğer ucuna yine iki parmakla tırmanılmıştır. Bagetleri yere bırakıp bisiklet direksiyonu tutar gibi yerden tekrar alınmış ve bagetlerle yere ağır tempoda vuruşlar yapılmıştır.

Öğretmen tarafından Evimiz tekerlemesi söylenmeye başlanmış ve bagetlerle tekerlemenin hızına uygun ritmik vuruşlarla yere vurarak ritmik eşikleme yapılmıştır. Tekerleme kulaktan öğrenilmiş ve çocuklar tarafından aynı anda ritmik eşlik yaparak seslendirilmiştir.

Ders 11

Seslerin incelik-kalınlık farkının hissedilmesinin hedeflendiği bu derste, geleneksel yaklaşıma dayalı müzik derslerinin yapıldığı sınıfta, önceden öğrenilmiş olan "Top" ve "Merdiven" isimli şarkılar tekrar edilmiş; bu şarkıların hangi sözlerinde en ince, hangi sözlerinde en kalın sesin söylendiği bulunmaya çalışılmıştır. Bunun için şarkılar cümlelere bölünmüş, her cümlede şarkının en ince veya en kalın sesinin olup olmadığı incelenmiştir.

Orff Öğretisine dayalı müzik derslerinin yapıldığı sınıfta, "In do eu" isimli dans yapılmıştır. Bu dansın müziğinde sekiz kez duyulan ana ezgide, dairede hep birlikte sağa doğru gidilmiş, ana ezgiden sonra duyulan inceden kalına ve kalından inceye doğru giden ezgide ise eğilerek ve yukarıya uzanarak dans edilmiştir.

“Kahvaltı Masası” isimli öykü anlatılmış (Ek:2), öyküde merdivenden inmek ya da merdiven çıkmaktan söz edildiğinde, ksilofondan inici ya da çıkıcı sesler duyurulmuştur (Morgül, 2001: 66).

Öykünün ardından her çocuk bir ses çubuğu çalarak sınıfta serbestçe dolaşmış, çan sesi duyduğunda karşı karşıya gelen iki çocuk ellerindeki ses çubuklarının ince ve kalın olanını bulmaya çalışmıştır. İkili gruplardan kalın sesi çalan çocuklar sınıfın bir başka alanında çalarak dolaşmaya, diğerleri her çan sesinde bir eş bulup ince ve kalın sesi bulmaya devam etmiştir. Bu çalışmayla en ince ses saptandığında, her çocuk ince sesi temel alarak ses dizisindeki yerini öğretmenin yardımını alarak bulmaya çalışmıştır. Doğru sıralama yapıldığında pentatonik dizi oluşturulmuştur.

Pentatonik dizi sıralamasına göre oturan çocuklara öğretmen tarafından işaret verildiğinde, çocukların ses çubuklarını çalmalarıyla ezgi doğaçlamaları yapılmıştır. Öğretmen bir süre sonra şeflik görevini bir çocuğa devredip, o çocuğun pentatonik dizide bıraktığı yere geçmiştir. Şeflik görevini üstlenen çocuk pentatonik dizide istediği sese işaret edip çaldırarak kendi ezgisini yaratma fırsatı bulmuştur. Sırasıyla diğer çocuklar da şeflik görevini üstlenerek kendi ezgilerini yaratmışlardır.

Ders 12

Doğru, güzel ve etkili şarkı söyleme becerilerinin gelişmesinin hedeflendiği bu derste, “Bay Mikrop” isimli şarkı araç olarak kullanılmıştır. (Seyrek, Tarihsiz: 96) Her iki grupta şarkıya işaretle aynı anda başlama ve bitirme, doğru yerde doğru soluk alma, birbirini dinleyerek ve bağırmadan söyleme becerileri üzerinde durulmuştur.

BAY MİKROP

Hilmi Seyrek

orta hızda %

Bay mik rop bay mik rop be ni has ta e de mez sin

bay mik rop bay mik rop be ni has ta e de mez sin

Ye me ği mi böy le yi yo rum sü tü mü de böy le i çi yo rum.
El le ri mi böy le yi ka rim sa çi mi da böy le ta ra rim

mey ve le ri seb ze le ri bol bol yi yo rum
diş le ri mi fir ça la rim er ken ya ta rim

Orff Öğretisine dayalı müzik derslerinin yapıldığı sınıfta doğru, güzel ve etkili şarkı söyleme becerilerinin gelişmesi için Bay Mikrop isimli şarkı, bardak yürütme oyunu oynanarak söylenmiştir. Bu oyunun her tekrarında çocuklar, hedeflenen davranışlara dikkat etmeye yönlendirilmişlerdir.

Ders 13

Doğru, güzel ve etkili şarkı söyleme becerilerinin pekişmesinin hedeflendiği bu derste “Neyim Var” isimli şarkı (Seyrek, Tarihsiz: 33) araç olarak kullanılmış, her iki grupta bu şarkı kulaktan öğrenilmiştir. Şarkının uygun hızda, doğru yerde doğru soluk alarak, sözcükleri iyi duyurarak, bağırmadan ve birbirini dinleyerek söylenmesine özen gösterilmiştir.

NEYİM VAR?

çabukça

Söz: Tekerleme
Müzik: Hilmi Seyrek

1. Bir ağ zım var min na cık bir ağ zım var min na cık

2. Bir burnum var hokkacık bir burnum var hokkacık
3. Yanaklarım elmacık yanaklarım elmacık
4. İki kulak iki kepçe iki kulak iki kepçe
5. Gözlerim boncuk boncuk gözlerim boncuk boncuk
6. Haydi bilin çocuklar haydi bilin ben kimim?

Orff Öğretisine dayalı müzik derslerinin yürütüldüğü sınıfta şarkıyı Orff ezgi çalgıları ile çalmak için hazırlık çalışması yapılmıştır. Sağ diz la notasının, sol diz sol notasını, sol dizin yanına yere yapılan vuruş fa notasını simgelemiştir. Sağ elle sağ dize yapılan her vuruş için “dum” hecesi, sol elle sol dize yapılan her vuruş için “çik” hecesi, sol elle sol dizin yanına yere yapılan her vuruş için “bom” hecesi kullanılmıştır.

Şarkı cümlelere ayrılıp bu hecelerle dizlere vurularak şu şekilde çalışılmıştır:

The first staff is in 2/4 time. It consists of two measures. The first measure contains three eighth notes, each with a 'dum' syllable below it. The second measure contains a quarter note with a 'çik' syllable below it, followed by another quarter note with a 'dum' syllable below it, and a final quarter note with a 'çik' syllable below it.

The second staff is in 3/4 time. It consists of two measures. The first measure contains a quarter note with a 'bom' syllable below it, followed by an eighth note with a 'çik' syllable below it, and another eighth note with a 'bom' syllable below it. The second measure contains a quarter note with a 'çik' syllable below it, followed by a quarter note with a 'dum' syllable below it, and a final quarter note with a 'çik' syllable below it.

Çalgı çalmaya hazırlık için yapılan dize vuruş çalışmasında el, bilek ve kolların yumuşak olmasına özen gösterilmiştir.

Daha sonra bu çalışma, "dum" hecelerinde kolları yukarıya kaldırarak, "çik" hecelerinde elleri bele koyarak, "bom" hecelerinde ise ellerle dizlere vurularak bedensel harekete dönüştürülmüştür. Bu şekilde ezgi birkaç kez daha tekrarlanmıştır.

Bundan sonraki aşamada çocuklara yalnızca fa-sol-la seslerinin bulunduğu glockenspieller dağıtılmış, önceden çalışılan hecelerın hangi sese ait olduğu her çocuğa tek tek gösterilmiştir. Şarkının çalınması için şarkı motiflere ayrılarak çalışılmış, çalmakta güçlük çeken çocuklara rehberlik edilmiştir.

Ders 14

Bu derste gürlük farklılıklarının hissedilmesi hedeflenmiş, "Ormandaki Hayvanlar" isimli şarkı araç olarak kullanılmıştır (Yurtoğlu, 2000: 38). Her iki grupta da L. V. Beethoven'ın 6 numaralı Pastoral Senfoni'si dinletilirken ormanda bulunan varlıklardan söz edilmiştir. Şarkı öğrenildikten sonra, şarkıda ismi geçen hayvanların seslerinin yüksekliği çocuklar tarafından bulunmuş ve şarkının sözlerinde hayvanların ses yüksekliklerine uygun olarak şarkı seslendirilmiştir.

ORMANDAKİ HAYVANLAR

orta hızda

Ömer Faruk Yurtoğlu

Or man da kuş lar dal la ra ko nar
Kü çük may mun lar o yun oy nar lar

Gür se siy le as lan hó mur ho mur dar
Kur naz til ki dur maz a vı ni a rar

Orff Öğretisine dayalı müzik derslerinin yapıldığı sınıfta ormandaki varlıklardan söz ederken o varlıkların sesleri taklit edilmiş ve ormanda bulunan varlıklar dramatize edilmiştir. Ormandaki varlıkları canlandırma çalışması tamamıyla çocukların yaratıcılığı doğrultusunda gerçekleştirilmiş, öğretmen tarafından küçük yönlendirmeler yapılmıştır.

Dramatizasyon sürdürülürken "Ormandaki Hayvanlar" isimli şarkı öğretmen tarafından önce mırıldanılmış daha sonra sözleriyle söylenmiştir. Bu sınıfta şarkı, dramatizasyon gerçekleştirilirken öğrenilmiş, daha sonra gürlük kavramları yukarıda söz edildiği biçimde çalışılmıştır.

2. 4. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veriler, Güzel Şarkı Söyleyebilme Becerilerine İlişkin Gözlem Formu, Müziksel İşitme Testi ve çocuklarla yapılan görüşmeler ile toplanmıştır.

2. 4. 1. Müziksel İşitme Testi

Bu test, verilen müzik eğitimi sonunda çocukların ulaştıkları müziksel işitme becerileri düzeyini saptamak amacıyla geliştirilmiştir. Bu testin geliştirilmesinde Bilen (1995: 168) tarafından geliştirilmiş Müziksel İşitme Testinden yararlanılmış, testteki

sorular araştırmaya uygun olarak yeniden düzenlenmiştir. Oluşturulan bu test, 4 Müzik Eğitimi Uzmanı ve 2 Çocuk Gelişimi Uzmanının görüşlerine sunulmuştur. Uzmanların nerileri doğrultusunda gerekli görülen değişiklikler yapıldıktan sonra teste son biçimi verilmiştir.

Müziksel İşitme Testi, seslerin yükseklik farkı, ritmik ve tonal duygu, nlans ve hız kavramlarını içeren toplam 10 soru maddesinden oluşmuştur. Soruların her birine ağırlık verilmiş, puanlama bu ağırlıklara göre yapılmıştır. Bu sorulardan seslerin yükseklik farkı, ritmik duygu ve tonal duygu kavramlarını içerenler, müziksel işitme becerilerini ölçmede diğerlerine göre daha belirleyici olduğundan bu sorulara diğerlerine verilen ağırlıklardan daha fazla ağırlık verilmiştir. Çocukların yanıtlarını işaretleyebilmeleri için araştırmacı tarafından renkli-resimli kartlar hazırlanmıştır (Ek:3).

Uzman görüşleri doğrultusunda testin geçerli olduğu saptanmıştır. Testin güvenirliğinin belirlenmesi amacıyla test, aynı çocuklara uygulamadan sonra bir ay arayla iki kez uygulanmıştır. Test-tekrar test yöntemine göre deney grubunun iki testinin korelasyon katsayısı $r=0.939$, kontrol grubunun korelasyon katsayısı $r=0.799$ olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlar, testin güvenirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Müziksel İşitme Testi Ek:4'te verilmiştir.

2. 4. 2. Güzel şarkı Söyleyebilme Becerilerine İlişkin Gözlem Formu

Daha önce bir araştırmada kullanılmış olan, güzel şarkı söyleyebilme becerilerini saptamaya yönelik kullanılan 12 maddelik bu gözlem formundan, okul öncesi dönem çocuklarına uygun olabilecek 10 madde alınmıştır (Bilen, 1995: 167). Güzel şarkı Söyleyebilme Becerilerine İlişkin Gözlem Formunun her bir gözlem maddesinde kullanılan 'Evet' seçeneği için 3, 'Bazen' seçeneği için 2, 'Hayır' seçeneği için 1 değerleri verilmiştir.

Güzel şarkı Söyleyebilme Becerilerine İlişkin Gözlem Formu Ek:5'te verilmiştir.

2. 4. 3. Görüşme Kayıtları

Çocukların, Orff Öğretisine dayalı olarak sürdürülen müzik derslerine olan ilgilerini, katılımlarını, derslerde gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin görüşlerini ve Orff Öğretisi ile geleneksel yaklaşımlar arasındaki farklara ilişkin görüşlerini saptamak amacıyla, uygulamalar sonrasında çocuklarla görüşme yapılmıştır. Görüşme sorularının hazırlanmasında çalışmaları sürdürülmekte olan 'Sanat Eğitiminin Okul Öncesi Çocuklarının Yaratıcılıklarının Gelişimi Üzerindeki Etkileri ve Konu ile İlgili Eğitim Kurumlarında Yapılan Çalışmaların Değerlendirilmesi' isimli projede kullanılan görüşme sorularından yararlanılmıştır (Aysan vd., 2003). Görüşmeler sırasında çocuklar tarafından yeterince anlaşılabilmesi nedeniyle, 8 maddeden oluşan görüşme sorularından biri atılmış ve 7 madde araştırma kapsamına alınmıştır.

Çocuklarla yapılan görüşme, okul öncesi alanında uzman bir müzik eğitmeni tarafından gerçekleştirilmiştir. Çocukların sorulara verdikleri yanıtlar, görüşme esnasında yazılı olarak kaydedilmiştir. Yanıtlar incelendikten sonra 5 alt başlıkta toplandığı görülmüştür. 5 alt başlıkta toplanan yanıtlar, 2 Müzik Eğitimi Uzmanı ve 1 Çocuk Gelişimi Uzmanının görüşlerine sunulmuş, araştırmacı ve diğer uzmanlar tarafından yanıtların incelenmesi sonucu belirlenen kategoriler, tartışılarak görüş birliğiyle araştırma kapsamına alınmıştır. Her alt başlık, 2 ya da 3 kategoriye ayrılarak sınıflandırılmış ve yorumlanmıştır.

2. 5. Veri Çözümleme Teknikleri

Araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS isimli istatistik programından yararlanılmıştır. Verilerin çözümlenmesi amacıyla aşağıdaki istatistiksel teknikler kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2002: 31,149).

- Ortalama
- Korelasyon
- Mann-Whitney U Testi

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, toplanan verilerin istatistiksel tekniklerle çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgulara ve bu bulgularla ilgili yorumlara yer verilmiştir.

3. 1. Müzik Derslerinde Kullanılan Orff Öğretisi ve Geleneksel Yaklaşımların Müziksel İşitme Becerileri Üzerindeki Etkileri

Bu araştırmada deney ve kontrol gruplarının müziksel beceriler açısından ön bilgilerinin olmadığı saptanmıştır. Deney sonrasında grupların müziksel işitme becerilerinin hangi düzeye ulaştığına ve gruplar arasında fark olup olmadığına bakılmıştır. Bunun için denek sayısının 30'dan az olması nedeniyle non-parametric testlerden Mann-Whitney U testi yapılmıştır.

Deney ve kontrol grubunun Müziksel İşitme Testinden aldıkları puanların sıra ortalamaları ve Mann-Whitney U testi sonuçları Tablo 3. 1'de verilmiştir.

Tablo 3. 1

Deney ve Kontrol Gruplarının Sontest Puanlarına Göre Sıra Ortalamaları ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları

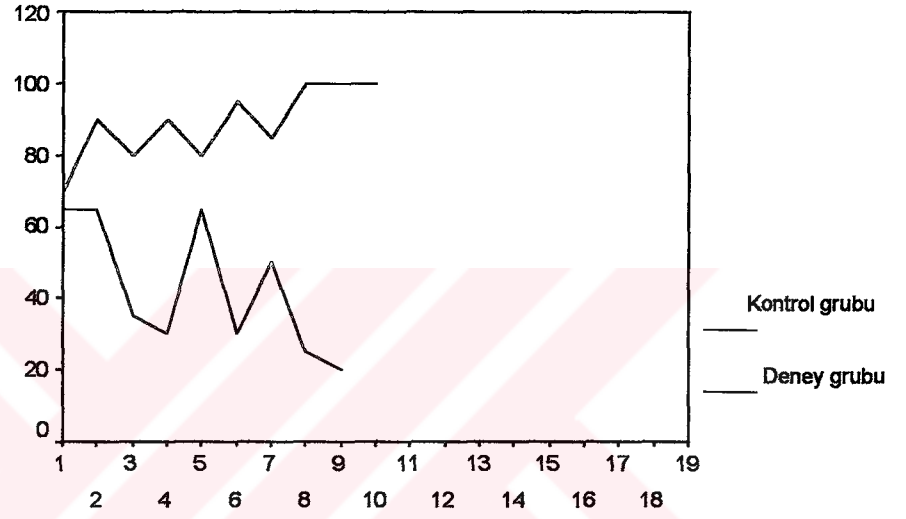
Gruplar	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Deney	10	14.50	145.00	.000	.000
Kontrol	9	5.00	45.00		

U=.000,P<.05

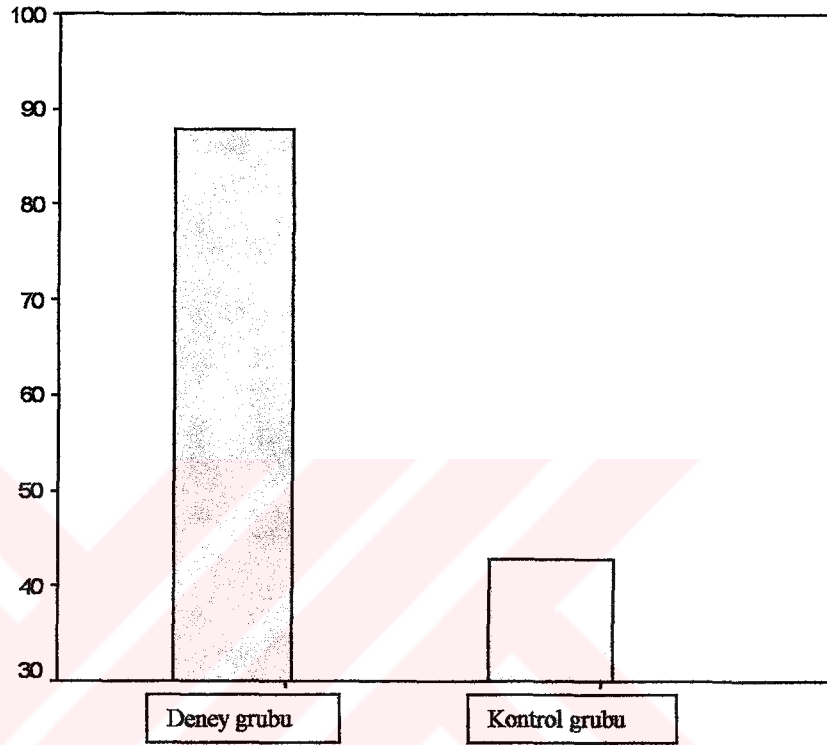
Tablo 3.1'de görüldüğü gibi deney grubunun sontest sıra ortalaması 14.50 iken, kontrol grubunun sıra ortalaması 5.00'dir. Gruplar arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U Testi sonucunda gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu söylenebilir (U=.000,P<.05).

Deney ve kontrol grupları arasındaki fark, Şekil 3. 1 ve Şekil 3. 2’de görülmektedir.

Şekil 3. 1
Grupların Müziksel İşitme Testi Sonuçlarının Çizgi Grafikle Karşılaştırılması

Şekil 3. 2
Grupların Müziksel İşitme Testi Sonuçlarının Sütun Grafikle Karşılaştırılması

Yukarıdaki müziksel işitme testi sonuçları ve karşılaştırmalı grafiklere dayanarak Orff Öğretisine dayalı müzik öğreniminin geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretimine göre müziksel beceri başarısını daha fazla artırdığı söylenebilir.

3. 2. Müzik Derslerinde Kullanılan Orff Öğretisi ve Geleneksel Yaklaşımların Güzel Şarkı Söyleyebilme Becerileri Üzerindeki Etkileri

Orff Öğretisine dayalı müzik öğrenimi ve geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretiminin güzel şarkı söyleyebilme becerileri üzerindeki etkilerinin önemli farklılıklar gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla kullanılan Güzel Şarkı Söyleyebilme Becerileri Gözlem Formundan elde edilen verilerin çözümlenmesi için Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır. Deney ve kontrol gruplarının sıra ortalamaları ve Mann-Whitney U Testi sonuçları Tablo 3. 2'de verilmiştir.

Tablo 3. 2

Deney ve Kontrol Gruplarının Güzel Şarkı Söyleyebilme Becerilerine İlişkin Gözlemdaki Başarı Durumlarına Göre Sıra Ortalamaları ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney	10	13.40	134.00	11.000	.005
Kontrol	9	6.22	56.00		

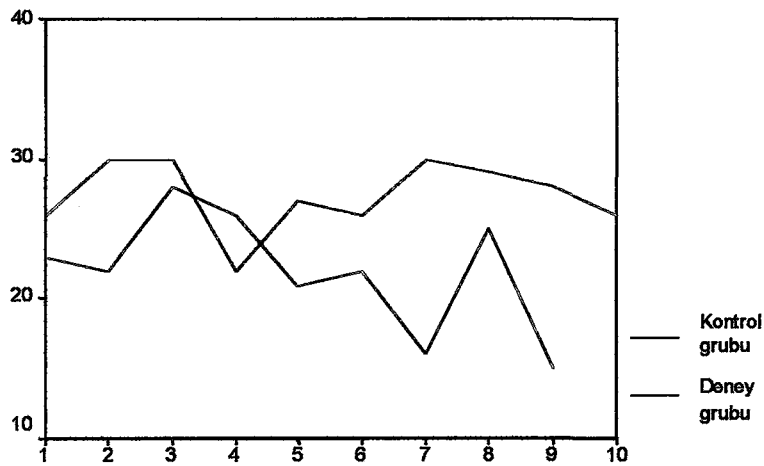
U=11.00,P<.05

Tablo 3.2'ye göre deney grubunun sıra ortalaması 13.40 iken, kontrol grubunun sıra ortalaması 6.22'dir. Gruplar arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U Testi sonucunda gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu söylenebilir (U=11.00,P<.05).

Deney ve kontrol grupları arasındaki fark, Şekil 3. 3 ve Şekil 3. 4'de görülmektedir.

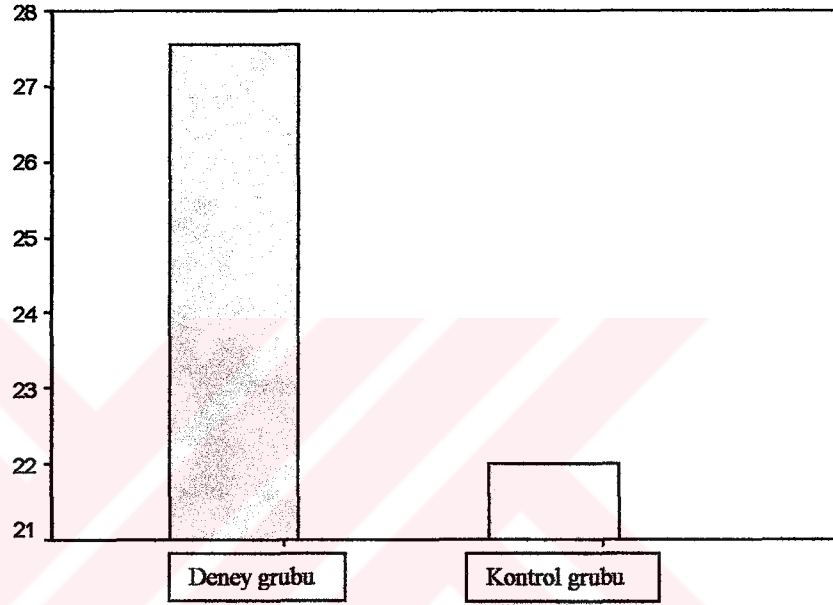
Şekil 3. 3

Grupların Güzel Şarkı Söyleyebilme Becerilerine İlişkin Gözlemdaki Başarı Durumlarına Göre Çizgi Grafikte Karşılaştırılması

Şekil 3. 4

Grupların Güzel Şarkı Söyleyebilme Becerilerine İlişkin Gözlemdeki Başarı Durumlarına Göre Sütun Grafikle Karşılaştırılması

Yukarıdaki sonuçlara göre Orff Öğretisine dayalı müzik öğreniminin uygulandığı grup ile geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretiminin uygulandığı grup arasında güzel şarkı söyleyebilme becerisi yönünden anlamlı farklılıklar vardır. Bu sonuçlara dayanarak Orff Öğretisine dayalı müzik öğreniminin güzel şarkı söyleyebilme becerileri üzerinde, geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretime göre daha etkili olduğu söylenebilir.

3. 3. Orff Öğretisine Dayalı Müzik Dersleriyle İlgili Görüşler

Orff Öğretisine dayalı müzik derslerinin yürütüldüğü sınıfta yer alan çocukların, müzik derslerinde uygulanan Orff Öğretisi ile diğer yaklaşımlar arasındaki farklarla ilgili düşüncelerini almak için çocuklara sorular yöneltilmiş ve yanıtlar yazılı olarak kaydedilmiştir. Kaydedilen görüşler incelendikten sonra kategorilere ayrılarak sınıflandırılmış ve yorumlanmıştır. Orff Öğretisine dayalı müzik öğrenimi uygulamaları ile ilgili çocuklara yöneltilen sorular ve çocukların görüşleri Ek 6'da sunulmaktadır.

Çocukların müzik dersini sevme nedenlerine ilişkin görüşleri Tablo 3. 3'de verilmektedir.

Tablo 3. 3

Çocukların Müzik Dersini Sevme Nedenleri

Kategoriler	İçerik	Öğretmenin etkililiği
Örnek cümleler	"Çünkü çok güzel bir şey. Oyun oynadığım için."	"Çok güzel müzikler oluyor. Hem de çok iyi öğretiyor, çok kolay öğreniyoruz."
	"Çünkü en sevdiğim ders. Dansı seviyorum."	"Hep gelsin isterim öğretmen."
	"Şarkı söylemekten hoşlanıyorum. En fazla çalgı çalmaktan hoşlanıyorum."	"Çünkü en sevdiğim ders. Çok eğlenceli. öğretmeni çok seviyorum."
	"... Öğretmenim çok güzel şeyler öğretiyor."	"..... öğretmeni çok seviyorum."
	"Çünkü çok güzel, çok eğlenceli oluyor. Oyun oynamayı seviyorum."	
	"Müzik öğrenmek çok güzel oluyor. Ben müzik derslerini çok seviyorum. Çalgı çalınca hem çok eğlenceli, hem de şarkı öğreniliyor."	

Tablo 3. 3'e göre çocuklar, müzik dersini sevmelerini dersin içeriğine ve öğretmenin etkililiğine bağlamaktadırlar. Çocuklar oyun, dans ve çalgı eşliğinde şarkı söylemenin dersi eğlenceli hale dönüştürdüğünü ve müzik öğretmenin dersi sevmelerinde etkili olduğunu belirtmektedirler. Bu sonuca dayanarak Orff Öğretisinin oyun, dans ve çalgı eşliğinde şarkı söyleme öğelerini içeren bir öğretim yaklaşımı olmasının, çocukların derse olan ilgilerini ve derse katılımlarını olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Çocukların müzik derslerinde gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin görüşleri Tablo 3. 4'te verilmektedir.

Tablo 3. 4
Çocukların Müzik Derslerinde Gerçekleştirilen Etkinliklere İlişkin Görüşler

Kategoriler	Yaratıcılık ve doğaçlama	Oyun ve dans	Müziksel beceriler
Örnek cümleler	<p>“Çok farklı şeyler öğrendiğimi düşünüyorum. Çalgı çalmayı, oyun oynamayı, müziğe hareket bulmayı, müziği canlandırmayı. Önce kafamızda düşünüyoruz, sonra canlandırıyoruz müziğin eşliğinde.”</p> <p>“Müzik, dans, oyun figürlerini kendim buluyorum, müziğe yakışan.”</p>	<p>“Oyun oynamayı, oyunla şarkı öğrendik.”</p> <p>“Çalgı çalmayı, dans etmeyi, müzikleri kendi bulduklarımızla canlandırmayı, hareket bulmayı.”</p>	<p>“Şarkı öğrendim, çalgı, dans öğrendim.”</p> <p>“Şarkı söylemeyi... Bazılarında sadece şarkılar söyledik, bazılarında şarkıyla oyunlar da oynadık. Sonra... Çalgı öğrendik.”</p> <p>“Dans, şarkılar, çalgı çalmak.”</p>

Tablo 3. 4'e göre çocuklar, müzik derslerinde yaratıcılık ve doğaçlama, oyun ve dans, müziksel beceri etkinlikleri yapıldığı görüşündedirler. Çocuklar müzik derslerinde şarkı söylediklerini, çalgı çaldıklarını, oyun oynadıklarını, dans ettiklerini, canlandırma yaptıklarını (dramatizasyon), müziğe uygun dans figürü oluşturduklarını ifade etmişlerdir.

Çocukların müzik derslerinde uygulanan geleneksel yaklaşımlarla Orff Öğretisi arasındaki farklara ilişkin görüşleri Tablo 3. 5'te verilmektedir.

Tablo 3. 5
Çocukların Müzik Derslerinde Uygulanan Geleneksel Yaklaşımlarla Orff Öğretisi Arasındaki Farklara İlişkin Görüşleri

Kategoriler	İçerik ve yöntem	Araç – gereç
Örnek cümleler	<p>“Önce çalgı çalmıyorduk, canlandırma yapmıyorduk, oyun da öğrenmiyorduk. Şimdi yapıyoruz ama bütün müzik dersleri güzel.”</p> <p>“Önceki ve şimdiki farklı, öğretmen daha değişik, güzel şeyler öğretiyor. Hareketler öğretiyor, oyunlar öğretiyor. Oyun oynamak farklı, bir de çalgı çalmak.”</p> <p>“..... öğretmenin dersi güzel, oyun oynadığı için. Ödül veriyor. Şarkı söyletmesi daha güzel. Dans var. Çalgıları daha çok kullanıyoruz.”</p>	<p>“.....öğretmen tek gitar çalıyor.öğretmen çok çalgı çalıyor, bize de çaldırıyor. Hem de oyun öğretiyor.”</p> <p>“İkisinde de şarkı öğreniyoruz. öğretmen çalgı çaldırıyor, oyun öğretiyor.”</p> <p>“Şimdiki müzik dersi daha güzel. Gitar olmadan daha iyi oluyor. Hep şarkı söyleyebiliyoruz. Fazla çalışıp iş yapıyoruz.”</p>

Tablo 3. 5'e göre çocuklar, müzik derslerinde uygulanan geleneksel yaklaşımlarla Orff Öğretisi arasında içerik, yöntem ve araç – gereç açısından farklılıklar olduğu görüşündedirler. Çocuklar, önceki müzik derslerinde çalgı çalmadıklarını, oyun oynamadıklarını, dans etmediklerini ancak şimdiki müzik derslerinde ise bu etkinlikleri gerçekleştirebildiklerini belirtmişlerdir. Bu sonuç, Orff Öğretisinin, öğrencilerin müzik dersini sevme nedenlerinden çalgı çalma, oyun oynama ve dans etme öğelerini içeriyor olması, bu yaklaşımın çocukların müzik dersine karşı ilgilerini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Çocukların müzik dersinde öğrenilenleri ders dışında kullanma sıklıkları Tablo 3. 6'da verilmektedir.

Tablo 3. 6
Çocukların Müzik Dersinde Öğrenilenleri Ders Dışında Kullanma Sıklıkları

Kategoriler	Evde	Dışarıda (bahçede, oyun alanlarında)	Diğer derslerde
Örnek cümleler.	<p>"Evde aynısını anneme, babama, ağabeyime öğretiyorum."</p> <p>"... Anneme, yengeme, anneanneme, babaanneme şarkı söylüyorum."</p> <p>"... Ben anneme şarkı öğrettim. Evde çok çalgı var, o çalgılarla denedim. ...Müziğe yakışan hareketleri buluyorum."</p>	<p>"... Salıncak sallanırken de söylüyorum. Bahçede oyunları oynuyorum."</p> <p>"... Dışarıda arkadaşlarıma şarkıları, oyunları öğretiyorum."</p>	<p>"... Anneannemin götürdüğü Jimnastik salonunda oyunları gösteriyorum."</p> <p>"Erdal Amca'ya öğrendiklerimi tekrar ediyorum. Erdal Amca, drama öğretmenimiz..."</p>

Tablo 3. 6'ya göre çocuklar, müzik derslerinde öğrenilenleri evde, dışarıda ve diğer derslerde tekrar etmektedirler. Bu durumda, derslerde öğrenilenlerin kalıcı olduğu ve öğrenilenlerin ders dışında tekrar etmeye değer bulunduğu söylenebilir.

Çocukların müzik derslerinde yapmak istediklerine ilişkin görüşleri Tablo 3. 7’de verilmiştir.

Tablo 3. 7
Çocukların Müzik Derslerinde Yapmak İstediklerine İlişkin Görüşleri

Kategoriler	Beklentiler
Örnek cümleler	<p>“Hepsini çok çok yapmak isterdim.”</p> <p>“Başka istediğim bir şey yok.”</p> <p>“Bilmem... aynılarını.”</p> <p>“Daha çok oyun oynamak, dans etmek isterim.”</p> <p>“Oyun oynamayı öğretmene biz öğretmek isterdik.”</p> <p>“Bizim bildiğimiz oyunları öğretmene öğretmek isterdim.”</p>

Tablo 3. 7’ye göre çocuklar, müzik derslerinin içerik ve yöntemini etkili bulmakta, gerçekleştirilen etkinliklere yeni bir şey eklemeye gerek duymamaktadırlar. Bu sonuç, çocukların müzik derslerinde kullanılan Orff Öğretisinden zevk aldıklarını göstermektedir. Çocukların bildikleri oyunları müzik dersi öğretmenine öğretmek istemeleri, derslerde kullanılan öğretim yaklaşımlarının öğretmen ve çocuklar arasında güçlü bir iletişim kurmaya olanak sağladığını göstermektedir. Orff Öğretisinin içerdiği sosyal iletişimi güçlendiren birçok etkinlik sayesinde öğretmenle aralarında kuvvetli bir bağ oluştuğunu hisseden çocuklar, öğretmenle paylaşımlarının artmasını istemektedirler.

Orff Öğretisine dayalı müzik dersleriyle ilgili öğrenci görüşlerini içeren tablolardaki veriler özetlendiğinde, Orff Öğretisinin temel öğeleri olan dans, ritm, çalgı, yaratıcılık, dramatizasyon gibi etkinliklerin çocukların derse karşı ilgilerini, katılımlarını, öğrenilenlerin kalıcı ve kullanılabilir olmasını sağladığı söylenebilir.

BÖLÜM IV

SONUÇLAR, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma sonucunda ulaşılan bulgulara dayalı sonuçlar, bu sonuçlarla ilgili tartışmalar ve sonuçlara dayalı olarak geliştirilen öneriler yer almaktadır.

4. 1. Sonuçlar

Daha önce de belirtildiği gibi, bu araştırma, Orff Öğretisine dayalı müzik öğreniminin, geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretimine göre, müziksel becerilerin ve güzel şarkı söyleyebilme becerilerinin geliştirilmesi, müzik derslerine olan ilgi ve katılımları açısından önemli farklılık oluşturup-oluşturmadığının ortaya konması amacı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular incelendiğinde aşağıda belirtilen sonuçlara ulaşılmaktadır.

1. Orff Öğretisine dayalı müzik öğreniminin uygulandığı deney grubu ile geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretiminin uygulandığı kontrol grubu arasında müziksel işitme becerilerinin gelişmesi açısından, Orff Öğretisine dayalı müzik öğreniminin uygulandığı deney grubunun lehine anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır.
2. Orff Öğretisine dayalı müzik öğreniminin uygulandığı deney grubu ile geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretiminin uygulandığı kontrol grubu arasında güzel şarkı söyleyebilme becerilerinin gelişmesi açısından, Orff Öğretisine dayalı müzik öğreniminin uygulandığı deney grubunun lehine anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır.
3. Orff Öğretisi, çocukların müzik dersine olan ilgi ve katılımlarını artırmaktadır.
4. Orff Öğretisine dayalı müzik derslerine katılan çocuklar, Orff Öğretisinin diğer öğrenme ortamlarına göre daha eğlenceli olduğu ve müziksel beceri kazanmayı kolaylaştırdığı görüşündedirler.

4. 2. Tartışma

Araştırma sonuçları incelendiğinde, Orff Öğretisine dayalı müzik öğreniminin geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretimine göre müziksel işitme becerileri, güzel şarkı söyleyebilme becerileri, derse ilgi ve katılım üzerinde daha etkili olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar, yurt içi ve dışında farklı düzey ve alanlarda yapılan araştırma bulgularını desteklemektedir (Persellin, 1999; Bilen, Özevin ve Uçal, 2003).

Araştırmada Orff Öğretisine dayalı müzik derslerinin uygulandığı grup, geleneksel yaklaşıma dayalı müzik derslerinin uygulandığı gruba göre daha başarılı olmuştur. Orff Öğretisine dayalı müzik derslerinde öğrencilerin derse aktif katılımı ve müziğe ilişkin tüm bilgi ve becerileri yaşayarak öğrenmelerinin, bu başarıya etken olduğu söylenebilir.

Araştırmada, Orff Öğretisine dayalı müzik öğreniminin uygulandığı deney grubu ile geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretiminin uygulandığı kontrol grubu arasında, müziksel işitme becerileri açısından anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır. Geleneksel yaklaşıma dayalı derslerin yürütüldüğü grupta, çocukların aktif olmaması ve bilgilerin öğretmenden çocuklara aktarılması, bilgi ve becerilerin unutulmasına, çocukların derse olan ilgi ve katılımlarının azalmasına neden olmaktadır.

Tonbul'a göre (2001), çocukların konsantrasyon ve dikkatlerinin yetişkinlere göre daha kısa süreli olması nedeniyle çocuklarla gerçekleştirilen etkinliklerin ilgi çekici ve canlı olması gerekmektedir. Orff Öğretisinde ise müziksel becerilerin kazanılmasını sağlayacak etkinliklerin eğlenceli olması, çocukların konsantrasyon ve dikkat sürelerini daha uzun tutmaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre, Orff Öğretisine dayalı müzik öğreniminin güzel şarkı söyleyebilme becerilerinin geliştirilmesinde, geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretimine göre daha etkili olduğu anlaşılmaktadır. Her iki grupta da ses eğitiminin gereklerinin yerine getirilmesine rağmen, Orff Öğretisine dayalı müzik derslerinin yapıldığı grupta oyun, dans, dramatizasyon, çalgı çalma gibi yaratıcılığı geliştirmeye yönelik etkinliklerin ön planda olmasının, çocukların derse olan ilgilerini olumlu yönde etkilemesi nedeniyle, güzel şarkı söyleyebilmeye ilişkin becerilerin daha kalıcı olduğu söylenebilir.

Yapılan görüşmelerde çocuklar Orff Öğretisine dayalı müzik derslerinde gerçekleştirilen oyun, dans, çalgı çalma, dramtizasyon gibi yaratıcılığa yönelik etkinliklerden zevk aldıklarını, bu etkinlikler sırasında mutlu olduklarını sıklıkla dile getirmişlerdir.

Yukarıda belirtilen sonuçlar, Orff Öğretisine dayalı müzik öğreniminin müziksel işitme becerilerinin ve güzel şarkı söyleyebilme becerilerinin geliştirilmesinde, derse ilgi ve katılımın artmasında geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretimine göre daha etkili olduğunu göstermektedir. Bu durumun, bilgi ve beceri kazanmada çocukların aktif katılımlarının hedef alınmasından kaynaklandığı söylenebilir.

4.3. Öneriler

Araştırmanın sonuçlarından yola çıkarak program geliştirmecilere, okul öncesi öğretmenlerine, müzik öğretmenlerine, okul öncesi öğretmeni ve müzik öğretmeni yetiştiren kurumlara ve bu alanda çalışan araştırmacılara şunlar önerilebilir:

1. Özgüvenli, düşünen, yaratıcı ve çağdaş bireylerin yetişmesi için, Türkiye'deki okul öncesi eğitim kurumlarında müzik eğitiminde fazla kullanılmayan Orff Öğretisi, müzik eğitimi yaklaşımları içinde yer almalıdır.
2. Okul öncesi eğitim kurumlarında derslikler, fiziksel durum ve araç-gereç bakımından, müzik derslerinde Orff Öğretisinin uygulanmasına ortam sağlayabilecek şekilde düzenlenmelidir.
3. Okul öncesi öğretmeni ve müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda müzik eğitimi ile ilgili derslerin içeriği ve bu derslerin yapıldığı derslikler Orff Öğretisinin uygulanmasına olanak sağlayabilecek şekilde düzenlenmelidir.
4. Çalışmakta olan okul öncesi öğretmenleri ve müzik öğretmenleri için, Orff Öğretisine dayalı müzik öğrenimine ilişkin hizmet içi eğitim programları düzenlenmelidir.

5. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağı okul öncesi eğitim kurumlarından pilot okullar seçilerek Orff Öğretisi konusunda uzman kişilerin çalıştığı üniversitelerin denetiminde, bu okullarda Orff Öğretisinin uygulanmasına olanak sağlanmalıdır.
6. Müzik eğitiminde Orff Öğretisinin uygulanması ile ilgili araştırmalar sürdürülerek bu öğretinin kullanım alanı genişletilmelidir.

KAYNAKÇA

1. AYDOĞAN, S. (1981). *Bir Dünya Bırakın*, Ankara.
2. AYSAN, F., V. YILDIZ, S. BİLEN, A. TÜRNÜKLÜ, I. GÜRŞÜMŞEK. (2003) “Sanat Eğitiminin Okul Öncesi Çocuklarının Yaratıcılıklarının Gelişimi Üzerindeki Etkileri ve Konu ile İlgili Eğitim Kurumlarında Yapılan Çalışmaların Değerlendirilmesi”, Gazi Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi İşbirliği İle Yürütülen Araştırma Projesi.
3. BİLEN, S. (1995). *İşbirlikli Öğrenmenin Müzik Öğretimi ve Güdül Sürreçler Üzerindeki Etkileri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.
4. BİLEN, S., B. ÖZEVİN, E. UÇAL. (2003). *Öğretmen Yetiştirmede Orff Öğretisi*, İzmir.
5. BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2002). *Veri Analizi El Kitabı*, Pegema Yayıncılık, Ankara.
6. CANAY, A. (1999). *Okul Öncesi Eğitimi İçin Anne-Baba Rehberi Çocuğunuz ve Siz*, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.
7. CARLEY, I. (1980). “About Improvisation”, *Music For Children*, Volume: 3, Orff- Schulwerk American Edition.
8. EKİCİ, T. (1998). *Orff Çalgıları ve Müzik Eğitiminde Kullanım Yöntemleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
9. ERKUNT, N. (1996). *Okul Öncesi Eğitim*, İlköğretim Genel Müdürlüğü Yayınları, No:6, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
10. GASSNER, H., W. THOMAS. (1994). *Carl Orff Fotodokumente 1978-1981*, Buchendorfer Verl.
11. JUNGMAİR, U. E. (2003). “Geçmiş ve Geleceğe Bakış”, *Info*, Sayı:3, Avusturya Liseliler Vakfı Yayınları, İstanbul.
12. KAPTAN, S. (1977). *Bilimsel Araştırma Teknikleri*, Ankara.
13. KARKIN, K. (2001). *İlköğretim Müzik Ders Kitabı 7*, Elit Yayıncılık, Ankara.
14. KHAN, I. (1994). *Müzik- İnsan ve Evren Arasındaki Köprü*, Arıtan Yayınevi, İstanbul.
15. KOCABAŞ, A. (1993). *1986-Lise Müzik Dersi Öğretim Programının Ege Bölgesinde Görevli Müzik Öğretmenlerinin Görüşlerine ve Çağdaş Program Geliştirme İlkelerine Göre Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
16. LABUTA, J. A., D. A. SMİTH. (1997). *Music Education*, Prentice Hall, New Jersey.
17. MİRİCİ, İ. H., G. METİN, K. EFE, S. AKINCI. (Tarihsiz). *Teaching English Through Dramatisation in Preschool Education*.
18. MORGÜL, M. (2001). *Müzik Nasıl Öğretilir*, Yurtrenkleri Yayınevi, Ankara.
19. NESBA Basım Yayın Organizasyon Tic. A.Ş., (2000). *Altın Klasikler*, NESBA Basım Yayın, İstanbul.
20. ÖZ, İ. (1997). *Çocuğın Gelişim Dönemleri*, Kök Yayıncılık, Ankara.

21. ÖZDEMİR, S. (1985). **Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Müzik Eğitiminin Anadil Eğitimine Etkisi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
22. RİEBER, A. (2003). "Yine mi Strobel?", **Info**, Sayı:3, Avusturya Liseliler Vakfı Yayınları, İstanbul.
23. SAY, A. (Tarihsiz). **Müzik Ansiklopedisi**, Cilt: 4, Başkent Yayınevi, Ankara.
24. SAYDAM, A. (1997). **Ünlü Müzisyenler**, Arkadaş Yayınevi, Ankara.
25. SEYREK, H. (Tarihsiz). **Anaokulları ve Anasınıfları İçin Şarkı Dağarcığı**, Müzik Eserleri Yayınları, İzmir.
26. TONBUL, C. (2001). **İşbirlikli Öğrenmenin İngilizce Dersine İlişkin Doyum, Başarı İle Hatırda Tutma Üzerindeki Etkileri ve İşbirlikli Öğrenme Uygulamalarıyla İlgili Öğrenci Görüşleri**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
27. YURTOĞLU, Ö. F. (2000). **İlköğretim Müzik 2 Ders Kitabı**, Düzgün Yayıncılık, İstanbul.

İNTERNET KAYNAKÇASI

1. AKCAN, A. "Müziğin Gücü", <<http://www.sizinti.com.tr/konular/00/mayis/muzik.html>>, (son ulaşım: Şubat 2002).
2. AKVERDİ, M. <http://okuloncesi.bz.tc/yazilarimiz/muzik_ve_zeka.htm>, (son ulaşım: Kasım 2002).
3. ASLAN, N. (1999). "Eğitsel Drama", Oluşum Dergisi, Sayı:6, <<http://olusumdrama.sitemynet.com>>, (son ulaşım: Ekim 2002).
4. COSTA-GIOMÍ, E. (1991). "Recognition of chord changes by 4- and 5-year-old American and Argentine children", <<http://users.pullman.com/digitalvistas/ecmresearch.htm>>, (son ulaşım: Nisan 2003).
5. ENGİNOĞLU, T., B. KARAYAĞMURLAR, E. HALIÇINARLI. "Okul Öncesinden Lise Son Sınıfa Kadar Çocukları ve Çalışmalarını Tanımlayan Bilgisayar Destekli Öğretim", <<http://resimegitimi.www3.50megs.com/d1.htm>>, (son ulaşım: Mart 2003).
6. GROMKO, J.E., A. S. POORMAN. (1998). "The Effect of Music Training on Preschoolers' Spatial-Temporal Task Performance", <<http://users.pullman.com/digitalvistas/ecmresearch.htm>>, (son ulaşım: Nisan 2003).
7. HAKBİLEN, N. "Okul öncesi Çocuğu ve Yaratıcılık", <<http://www.altintop.org/Bulten/nilu3.htm>>, (son ulaşım: Aralık 2002).
8. JANS, H. J. "Carl Orff", <http://www.orff-zentrum.de/engl/index.htm>, (son ulaşım: Şubat 2003).
9. JETER, D. "What is The Orff Process?", <<http://www.musicstaff.com/lounge/article5.asp>>, (son ulaşım: Şubat 2003).
10. KIRBAŞ, H. "Gelişimle İlgili Kavramlar", <<http://www.ogretmenlersitesi.com/yazi/arsiv/diger13.htm>>, (son ulaşım: Mayıs 2003).
11. PERSELLİN, D. C. (1999). "The Effect of Orff-based Music Instruction on Spatial-Temporal Task Performance of Young Children", <http://www.ldonline.org/ld_indepth/abilities/orff_based_music_instruction.html>, (son ulaşım:30 Kasım 2002).
12. TOKSOY, A. C. "Çocuk ve Müzik", <<http://www.musikionline.com/bolumler/makaleler/makale004.html>>, (son ulaşım: Aralık 2002).
13. <http://www.beethovenlives.net/Muzik_esliginde_yasam_daha_guzel.htm>, (son ulaşım: Şubat 2003).
14. <<http://www.drama.egitimi.com>>, (son ulaşım: Ocak 2003).
15. <http://www.literaturtr.com/litweb/literatur/mak_goster.php?makno=428>, (son ulaşım: Ocak 2003).
16. <http://okuloncesi.bz.tc/yazilarimiz/muzik_ve_zeka.htm>, (son ulaşım: Nisan 2003).
17. <<http://seamonkey.ed.asu.edu/emc300/azstandards/arts-research.htm>>, (son ulaşım: Ocak 2003).

18. "The Orff Schulwerk", < http://home.munich.netsurf.de/orff/start_e.html > , (son ulaşım: Şubat 2003).
19. "Yaratıcılığın Faydaları", < <http://koryurek.tripod.com/YARATICILIK.htm> > , (son ulaşım: Ocak 2003).

EK:1**“Kral ve Kraliçe'nin Dansı” Öyküsü**

Çok eski zamanlarda iki küçük ülke varmış. Bu küçük ülkelerden birinin kral ve kraliçesi çok tombikmiş. Diğer ülkenin kral ve kraliçesi ise çok zayıfmış. Günlerden bir gün iki ülkenin kralı düşünüp karar vermişler. Demişler ki: “Bu iki küçük ülkeyi birleştirip, kocaman bir ülke yapalım, o ülkeyi de ikimiz birlikte yönetelim.” Hazırlıklar yapılmış, iki ülkenin halkına duyurulmuş ve bir gece kocaman bir sarayda iki ülkenin birleşmesi için kutlama yapılmış. Masalarda binbir çeşit yemek ve tatlılar varmış. Müzisyenler çağrılmış saraya ama müzisyenler o gece çok zorlanmışlar. Çünkü dans etmek için tombik kral ve kraliçe sahneye geldiğinde yavaş müzik istiyorlarmış, göbekleri kocaman olduğu için hızlı müzikte dans etmeleri zor oluyormuş. Zayıf kral ve kraliçe sahneye geldiğinde de hep hızlı müzikler çalmalarını istiyorlarmış. Müzisyenler de kim dans ediyorsa ona göre müziklerini durmadan değiştiriyorlarmış. Gecenin sonlarına doğru müzisyenlerden birinin aklına çok güzel bir fikir gelmiş. Yavaş ve hızlı müziği aynı anda çalmışlar. Böylece hem tombik kral ve kraliçe göbeklerini sallayarak dans edebilmişler, hem de zayıf kral ve kraliçe dans edebilmişler.

EK:2

“Kahvaltı Masası” Öyküsü

Bir çeşit öykü seslendirme oyunudur. Bir oktavlık ksilofon çevresinde yarım daire şeklinde oturulur. Öğretmen öyküyü başlatır.

Can, kahvaltıyı hazırlamaya karar verdi. Mutfığa gitti, dolabı açtı ve baktı; kahvaltılık peynir bitmiş. Hemen dışarı çıktı, merdivenlerden birer birer indi. (8 basamak ses inici olarak tek tek çalınır.) Bakkala girdi, peynir istedi. (Bakkal ve Can rolünü üstlenen iki çocuk bu diyalogu doğaçlama oynar.) Peynir elinde, merdivenlerden tek tek çıktı, (çıkıcı 8 sıra ses çalınır) mutfığa girdi. Peyniri masaya bıraktı, dolabı açtı. “Bu sefer ne yok?”

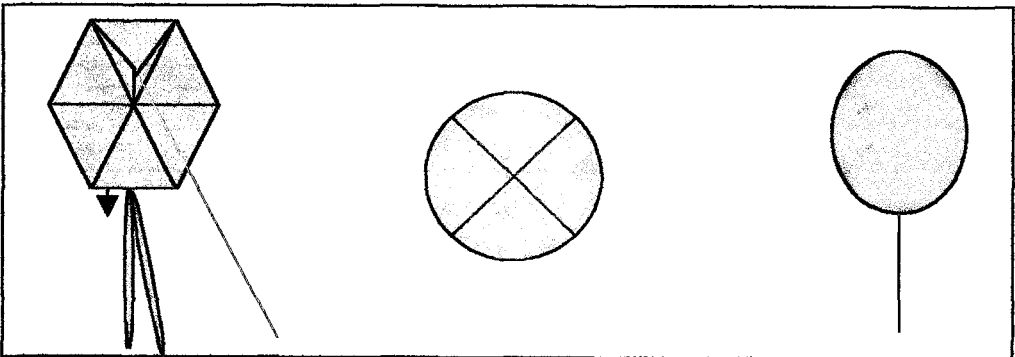
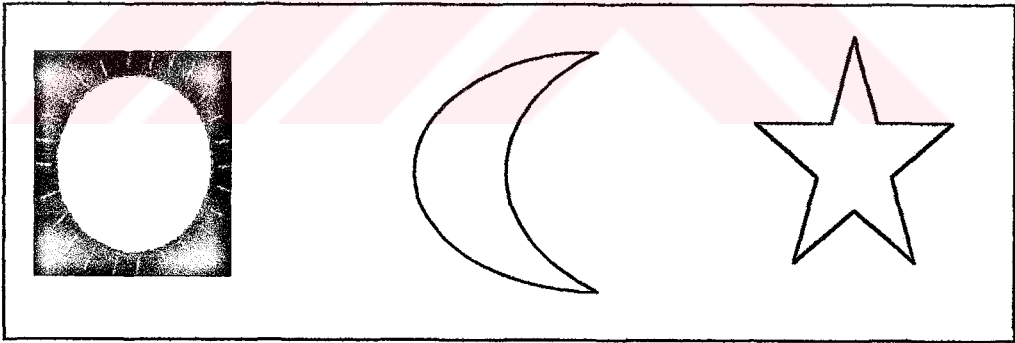
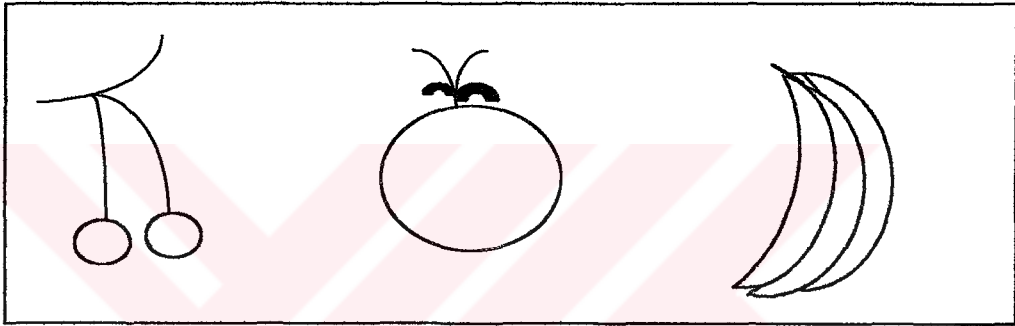
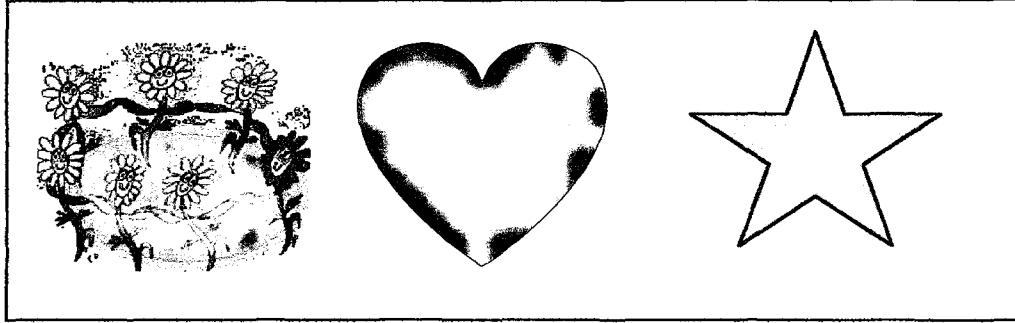
Bu soruya yanıt veren, örneğin “zeytin yok” diyen çocuk, çalma görevini üstlenir. Öyküye kendisi devam eder ve inici- çıkıcı sıra sesi öyküye yerleştirilir. Oyunu sürdürmek için, her çocuk bakkaldan yeni bir şey alır.

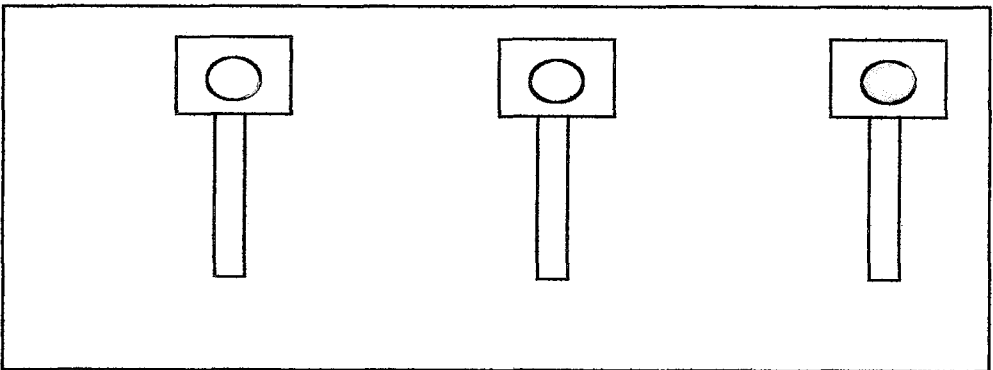
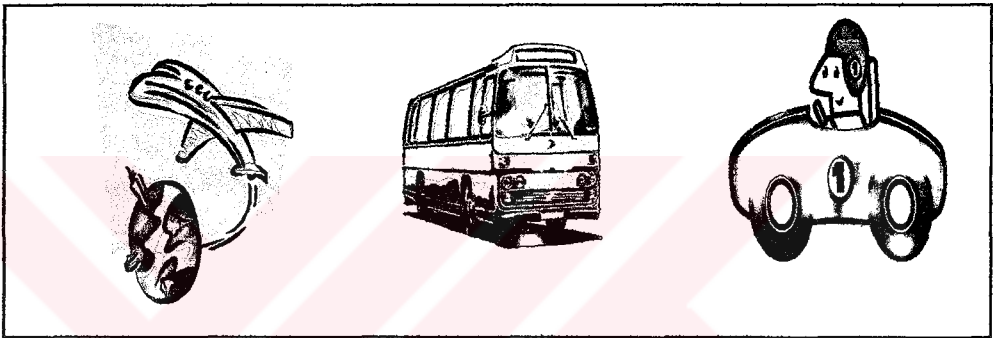
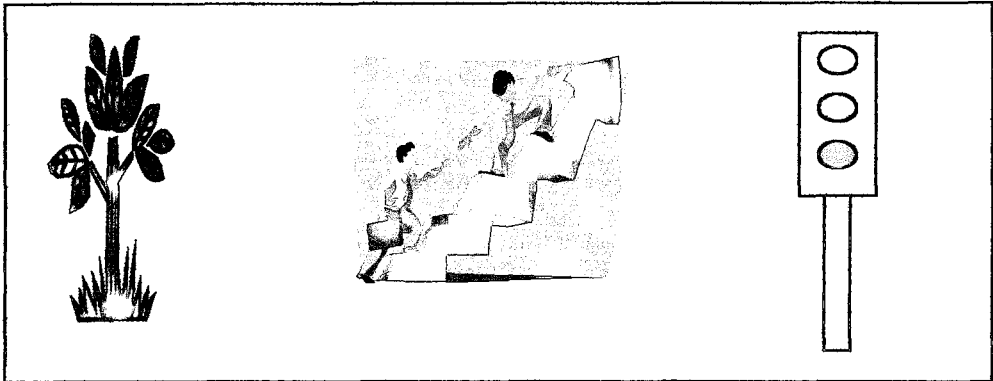
Oyun sonunda çocuklar gözlerini kapatır, bu sırada öğretmen inici ya da çıkıcı sıra ses çalarak “Can şimdi merdivenleri iniyor mu, çıkıyor mu?” diye sorar.

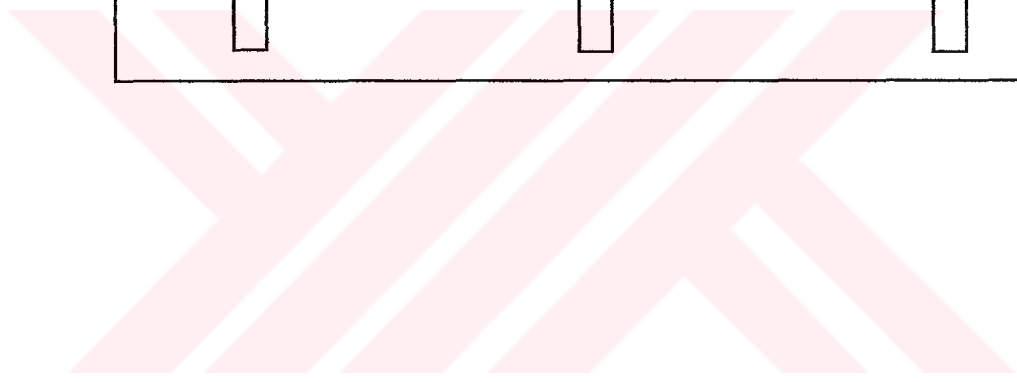
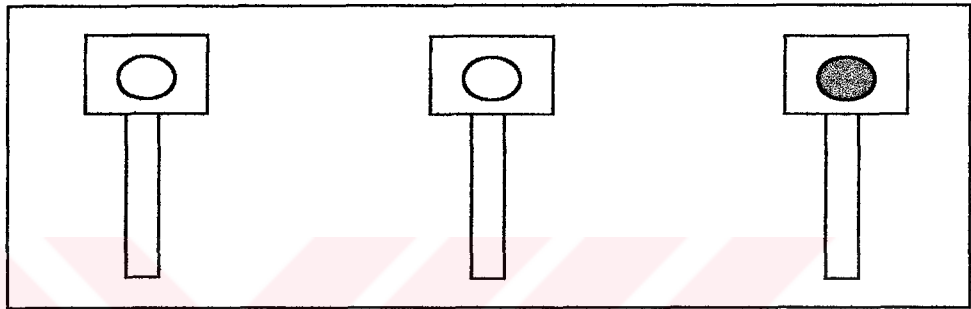
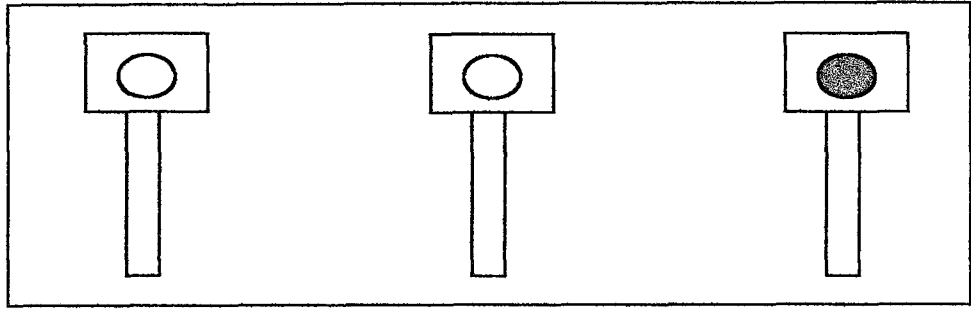
Öğretmen do-mi-sol seslerini çalarak çocukları şaşırtır. Öykü kahramanının ne yaptığı tartışılır; Can merdivenleri atlayarak çıkmıştır. Çocuklar, atlayarak inmeyi kendileri keşfederek çalarlar.

Elinde kavanozla reçel taşıyan Can, merdivenleri yavaş çıkabilir. Merdivenleri, elindeki kahvaltılık malzemenin ağırlığına göre hızla inip yavaş adımlarla çıkabilir. (Morgül, 2001: 66)

EK:3
Müziksel İşitme Testinde Kullanılan Materyaller

EK:4

MÜZİKSEL İŞİTME TESTİ*

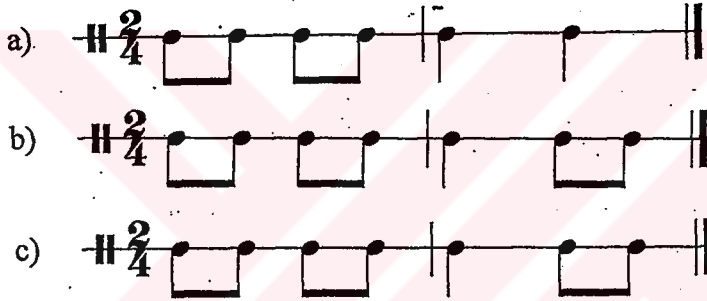
1. Çalınacak seslerden hangisi en incedir? 10 puan

2. Çalınacak seslerden hangisi en kalındır? 10 puan

3. Vurulacak üç ritmik motiften hangisi diğer ikisinden farklıdır? 5 puan

4. Çalınacak üç ezgiden hangisinin bittiğini düşünüyorsun? 25 puan

5. Vurulacak ritim, müzik derslerinde öğrenilen şarkılardan hangisine aittir? 25 puan

- a) Küçük Fidan b) Merdiven c) Trafikçilik oyunu

* Bu testin uygulanması aşamasında, çocukların soruları rahatlıkla anlayabilmeleri için gerekli açıklamalar ve örneklemeler yapılmıştır.

6. Çalınacak şarkılardan en hızlı olanı hangisidir? **5 puan**

- a) Evimiz b) Makarayı Sar c) Çiftçi Çukurdaydı

7. Çalınacak şarkılardan en yavaş olanı hangisidir? **5 puan**

- a) Evimiz b) Çiftçi Çukurdaydı c) Makarayı Sar

8. "Trafikçilik Oyunu" şarkısında hangi sözde en yüksek sesle söylüyorum? **5 puan**

- a) Kırmızı b) Sarı c) Yeşil

9. "Trafikçilik Oyunu" şarkısında hangi sözde orta yükseklikte sesle söylüyorum? **5 puan**

- a) Kırmızı b) Sarı c) Yeşil

10. "Trafikçilik Oyunu" şarkısında hangi sözde en alçak sesle söylüyorum? **5 puan**

- a) Kırmızı b) Sarı c) Yeşil

EK:5

**GÜZEL ŞARKI SÖYLEYEBİLME BECERİLERİNE İLİŞKİN GÖZLEM
FORMU**

Adı-Soyadı :

Tarih :

	Evet	Bazen	Hayır
1. Oturarak ya da ayakta şarkı söylerken duruşu doğrudur.			
2. Şarkı söylerken vücudunu esnek, yumuşak ve canlı tutar.			
3. Şarkıyı gerçek hızında söyler.			
4. Şarkıyı bağırmadan söyler.			
5. Doğru yerde soluk alır.			
6. Doğru soluk alır.			
7. Grubundaki ses bütünlüğünü bozamaz.			
8. Şarkının sözcüklerini anlaşılır biçimde duyurur.			
9. Şarkının seslerini temiz söyler.			
10. Ritmik yanlışlıklar yapmaz.			

EK:6

DENEKLERE UYGULANAN GÖRÜŞME SORULARI

1. Müzik dersini seviyor musun? Neden? (Seviyorsan neden, sevmiyorsan neden?)

1. Evet. Çünkü çok güzel bir şey. Oyun oynadığım için.
2. Evet. Çünkü en sevdiğim ders. Dansı seviyorum
3. Hı hı. Çünkü çok eğlenceli.
4. Evet. Şarkı söylemekten hoşlanıyorum. En fazla çalgı çalmaktan hoşlanıyorum.
5. Çok seviyorum, çok güzel. Öğretmenim çok güzel şeyler öğretiyor.
6. (Kafa sallıyor.) Çünkü çok güzel müzikler öğreniyoruz.
7. Hı hı. Çünkü çok güzel, çok eğlenceli oluyor. Oyun oynamayı seviyorum.
8. Hı hı. Çok seviyorum, Çok güzel müzikler öğreniyoruz.
9. Evet. Çünkü şarkı söylemeyi çok seviyorum. Bir de dinlemeyi.
10. Çok seviyorum. Çok güzel müzikler oluyor. Hem de çok iyi öğretiyor, çok kolay öğreniyoruz.

2. Müzik dersinin sonunda neleri öğrendiğini düşünüyorsun?

1. Öğrendim de, unuttum.
2. Çalgı çalma, şarkı söyleme, oyun ve dans.
3. Oyun oynamayı, çalgı çalmayı, şarkı söylemeyi.
4. Dans, şarkılar, çalgı çalmak.
5. Çok farklı şeyler öğrendiğimi düşünüyorum. Çalgı çalmayı, oyun oynamayı, müziğe hareket bulmayı, müziği canlandırmayı. Önce kafamızda düşünüyoruz, sonra canlandırıyoruz müziğin eşliğinde.
6. Şarkı söylemeyi ... Bazılarında sadece şarkılar söyledik, bazılarında şarkıyla oyunlar da oynadık. Sonra ... çalgı öğrendik.
7. Müzik, dans, oyun figürlerini kendim buluyorum, müziğe yakışan.
8. Şarkı öğrendiğimi, çalgı, dans öğrendiğimi.
9. Çalgı çalmayı, dans etmeyi, müzikleri kendi bulduklarımızla canlandırmayı, hareket bulmayı.
10. Oyun oynamayı, oyunla şarkı öğrendik.

3. Müzik dersinde öğrendiklerini başka yerlerde kullanıyor musun? (Başka derslerde, evde, bahçede vb.)

1. Bazen anneme babama şarkıları söylüyorum.
2. Evde anneme babama söylüyorum. Anneannemin götürdüğü jimnastik salonunda oyunları gösteriyorum.
3. Evde aynısını anneme, babama, ağabeyime öğretiyorum. Dans da öğretiyorum.
4. Evet. Evde, dışarıda. Anneanneme söylüyorum şarkıları. Anneme babama anlatıyorum.
5. Anne ve babama şarkı söylüyorum. Erdal Amca'ya öğrendiklerimi tekrar ediyorum. Erdal Amca drama öğretmenimiz, biz ona amca diyoruz.
6. Anneme babama şarkılar söylüyorum. Salıncak sallanırken de söylüyorum. Bahçede oyunları oynuyorum.
7. Evde ... şey ııı ... Ben anneme şarkı öğrettim. Evde çok çalgı var, o çalgılarla denedim. Annem çalıyor, müziğe yakışan hareketleri buluyorum.
8. Hı hı. Anneme, yengeme, anneanneme, babaanneme şarkı söylüyorum. Dışarıda arkadaşlarıma şarkıları, oyunları öğretiyorum.
9. Hı hı. Dışarıda arkadaşlarıma öğretiyorum. Bazen de evde kendi kendime söylüyorum.
10. Anneme babama söylüyorum. Evde oyun oynuyorum.

4. Müzik dersinde neler yaptığında daha mutlu oluyorsun?

1. Çalgı çalarken. Resim yaparken de.
2. Oyun ve dans.
3. Dans edince, şarkı söyleyince, çalgı çalınca.
4. Oyun oynayınca. Hem müzikli hem müziksiz.
5. Oyun oynarken, çalgı çalarken.
6. Şarkı söylerken oyun oynayınca, hareket yapınca, çalgı çalınca.
7. Şarkı söyleyince, dans edince, çalgı çalınca.
8. Müzik öğrenince.
9. Çalgı çalınca, bir de şarkı söylerken oyun oynayınca.
10. Oyun oynarken şarkı söyleyince, çalgı çalınca.

5. Müzik derslerini daha sık yapmak ister misin?

1. İsterim. öğretmenini çok seviyorum.
2. Evet. En sevdiğim şeyler bu derste.
3. Evet, çok eğlenceli.
4. Hayır. Bu kadar yeterli. Bazen sıkılıyorum.
5. Bazen istiyorum. Çünkü İngilizce dersinde aynı şeyi yaptığımda sıkıcı geliyor. O zaman müzik dersi yapmak istiyorum.
6. Hayır. Oyun oynamak daha güzel.
7. Hı hı. Müzik öğrenmek çok güzel oluyor. Ben müzik derslerini çok seviyorum. Çalgı çalınca hem çok eğlenceli, hem de şarkı da öğreniliyor.
8. Hı hı. Hep gelsin isterim öğretmen.
9. Hayır. Uzun sürünce yoruluyorum. Ama başka günler olursa olur.
10. Evet. Çünkü en sevdiğim ders. Çok eğlenceli. öğretmenini çok seviyorum.

6. Şimdiki müzik dersleri daha önceki öğretmenle yaptığın müzik derslerinden sence farklı mı? Eğer farklı ise farklı olanlar neler?

1. İkisinde de şarkı öğreniyoruz. öğretmen çalgı çaldırıyor, oyun öğretiyor.
2. öğretmenin dersi güzel, oyun oynadığı için. Ödül veriyor. Şarkı söyletmesi daha güzel. Dans var. Çalgıları daha çok kullanıyoruz.
3. Farklı. öğretmenin yüzü değişik. (Başka? sorusu eklendikten sonra) Oyun öğreniyoruz, çalgı çalıyoruz.
4. Şimdi ders daha güzel. Daha çok oyun oynuyoruz.
5. Önce çalgı çalmıyorduk, canlandırma yapmıyorduk, oyun da öğrenmiyorduk. Şimdi yapıyoruz ama bütün müzik derleri güzel.
6. Önceki ve şimdiki farklı. öğretmen daha değişik, güzel şeyler öğretiyor. Hareketler öğretiyor, oyunlar öğretiyor. Oyun oynamak farklı, bir de çalgı çalmak.
7. öğretmen tek gitar çalıyor. öğretmen çok çalgı çalıyor, bize de çaldırıyor. Hem de oyun öğretiyor.
8. Şimdiki müzik dersi daha güzel. Gitar olmadan daha iyi oluyor. Hep şarkı söyleyebiliyoruz. Fazla çalışıp iş yapıyoruz.
9. öğretmeninki daha zevkli. Oyun oynadığımız için.

10. İki ders farklı. Daha değişik şeyler öğreniyoruz. Çalgı çalmayı, oyunlar oynamayı.
7. Müzik derslerinde başka neler yapmak istersin?

1. Susuyor, soru yinelendiğinde sadece gülümseyerek bakıyor.
2. Oyun oynamayı öğretmene biz öğretmek isterdik.
3. Hepsini çok çok yapmak isterdim.
4. Başka bir şey istemezdim.
5. Başka istediğim bir şey yok.
6. Bilmem ... aynılarını.
7. Yeni müzikler öğrenmek.
8. Daha çok oyun oynamak, dans etmek isterim.
9. Güzel oyunlar, şarkılar, çalgı çalmak.
10. Bizim bildiğimiz oyunları öğretmene öğretmek isterdim.